

*Lokaal
ouderenbeleid
Lopik
2010 - 2013*

*Gemeente Lopik
Afdeling Inwonerszaken
22 april 2010*

"Ze ergeren en bij de tijd houden is alles wat de jongeren voor ouderen kunnen doen."

George Bernard Shaw

Voorwoord

Op het moment dat ik dit schrijf zijn de gemeenteraadsverkiezingen achter de rug en tekenen

De contouren voor het nieuwe college van Burgemeester en Wethouders zich af. Gezien de samenstelling van het nieuwe college is de verwachting dat de accentverschillen tussen oud en nieuw beleid slechts marginaal zullen zijn.

Wel speelt de financiële situatie van onze gemeente de komende jaren een belangrijke rol bij het maken van keuzes. De bomen groeien al lang niet meer tot de hemel. En tussen wat wenselijk is en hetgeen ook daadwerkelijk is te realiseren is een leemte ontstaan. Hoe sociaal kan en wil de gemeente zijn en op welke wijze zal de zorg voor onze ouderen worden ingevuld? En welke middelen hebben we daar voor beschikbaar? Deze vragen zal de gemeenteraad de komende periode dienen te beantwoorden.

Deze nota brengt de situatie van ouderen in Lopik in beeld. Dan blijkt al gauw dat "ouderen" niet zomaar onder één noemer te brengen zijn. Er zijn verschillen tussen de woonsituatie van ouderen, tussen de mate van zelfstandigheid, kwetsbaarheid en dergelijke. Ook in de behoeften van ouderen is onderscheid te maken. Toch zijn er ook belangrijke kenmerken die voor grote groepen ouderen opgeld doen.

Zo is eenzaamheid onder ouderen nog steeds een belangrijk knelpunt en wordt als belangrijk beleidsprioriteit benoemt. Ook de woonomgeving en de beschikbaarheid van (openbaar) vervoer worden als belangrijke aandachtspunten gezien.

In een eerder stadium is het nut en de noodzaak van een ouderenadviseur in Lopik bepleit. Dit wordt nog steeds onderkend, maar mede gezien de financiële situatie wordt er op dit moment nog geen concreet voorstel gedaan om een dergelijke functionaris aan te stellen. Mogelijk dat dit in de nabije toekomst alsnog zijn beslag zal krijgen.

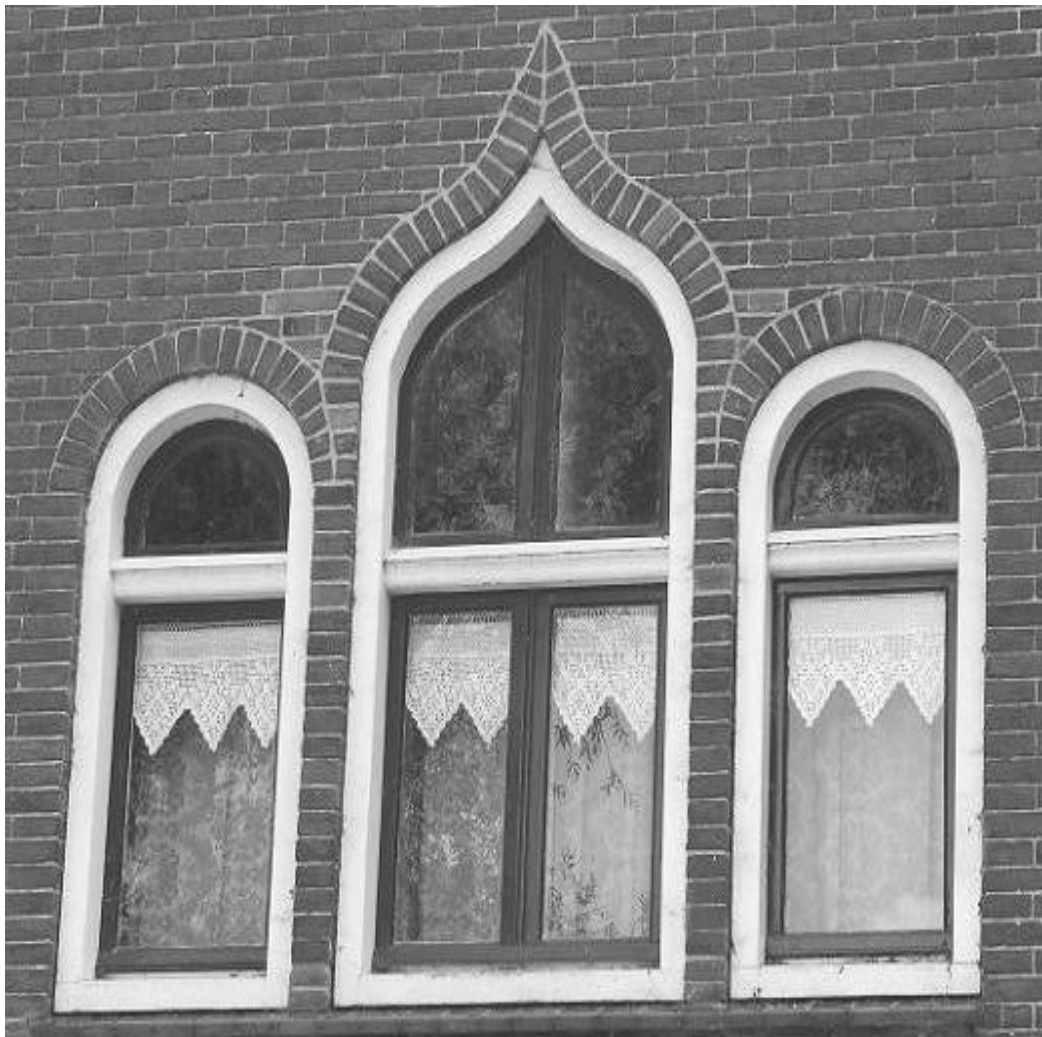
Deze nota is tot stand gekomen mede door de consciëntieuze en creatieve bijdrage van velen die als professional of vrijwilliger bij het wel en wee van onze ouderen betrokken zijn. Een woord van waardering hierbij wil ik graag uitspreken naar Dick Gmelig Meijling, Aleid Lammers, Tineke Loogman, Ilse Nederend, Ellen Reerds, Alie van Schaaik, Cock Vink, Arendje Vriezema en Els de Vries.

Ook de ouderen in onze gemeente, die werden geïnterviewd, bedank ik hartelijk voor de informatieve en prettige gesprekken, die met hen werden gevoerd ter voorbereiding voor de opstelling van deze nota.

Jan Kooijman, Wethouder Ouderenbeleid (tot 13 april 2010)

Deel 1

SITUATIEANALYSE OUDEREN

“In Lopik staat de achterdeur altijd open.”

INHOUDSOPGAVE

	blz.
Overzicht gebruikte afkortingen.....	6
1. Inleiding	7
2. Achtergrondgegevens	8
3. Demografische gegevens	10
4. Gezondheid	11
5. Materiële zekerheid	13
6. Vervoer	15
7. Wonen	17
8. Activiteiten en vaardigheden	21
9. Sociale relaties	25
10. Zorg	27
11. Taboes met betrekking tot ouderen	31
12. Informatie over voorzieningen voor ouderen	31
13. Ouderenorganisaties in de gemeente Lopik	32
14. Behoeften van ouderen: afronding	34
Bijlagen:	
1. Literatuurlijst	37
2. Vragenlijst interviews met ouderen	38
3. Enquêteformulier informanten situatieanalyse	39
4. Namen van informanten	40

OVERZICHT GEBRUIKTE AFKORTINGEN

AMW:	Algemeen Maatschappelijk Werk
ANBO:	Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen
HH:	Huishoudelijke hulp
GGD-MN:	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Midden-Nederland
KBO:	Katholieke Bond voor Ouderen
MBVO:	Meer bewegen voor ouderen
PGB:	Persoonsgebonden budget
SRL:	SeniorenRaad Lopik
SSL:	Stichting Samenlevingsopbouw Lopik
VWS:	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WBB:	Wet bijzondere bijstand
WBO:	Woningbehoeftenonderzoek
WBV:	Woningbouwvereniging
Wmo:	Wet maatschappelijke ondersteuning
WVG:	Wet voorzieningen gehandicapten

1. Inleiding

De situatieanalyse van ouderen in de gemeente Lopik (deel 1) heeft een tweeledig doel:

1. De situatieanalyse beschrijft in detail wat het aanbod van voorzieningen is voor ouderen in de gemeente Lopik;
2. De resultaten van deze analyse vormen de basis voor het te ontwikkelen ouderenbeleid. In deel 2 wordt het voorgestelde lokaal ouderenbeleid 2010-2013 verder uitgewerkt.

De volgende aspecten van de situatie van ouderen in de gemeente Lopik komen aan bod in dit deel:

- demografische ontwikkelingen in de gemeente Lopik
- de gezondheidssituatie van ouderen
- wonen en ouderen
- vervoer voor ouderen
- sociale relaties van ouderen
- activiteiten van ouderen
- zorg en ouderen
- ouderenorganisaties in de gemeente Lopik
- informatievoorziening voor ouderen
- taboes met betrekking tot ouderen
- bijzondere groepen van ouderen: ouderen in een zorgcentrum en allochtone ouderen.

Deze situatieanalyse moet worden beschouwd als een ontwikkeldocument. Er wordt een start gemaakt met het in kaart brengen van de behoeften en de voorzieningen van ouderen in de gemeente Lopik. Het document zal op basis van nieuwe gegevens worden bijgesteld.

In dit document wordt gesproken over 'ouderen'. Hiermee worden personen van 65 jaar en ouder bedoeld. In studies over ouderen worden vaak verschillende begrippen gehanteerd, zoals bijvoorbeeld 55-plussers of senioren. Als er gebruik gemaakt wordt van onderzoeksgegevens over ouderen zal telkens worden vermeld om welke leeftijdscategorie het precies gaat.

De gegevens voor de situatieanalyse zijn gebaseerd op de volgende informatiebronnen:

- documenten en rapporten
- gesprekken met 16 sleutelinformanten/vertegenwoordigers van een aantal organisaties die met ouderen te maken hebben en 2 medewerkers welzijn van de gemeente; zie voor de lijst met namen achterin
- interviews met 7 ouderen in de gemeente
- korte schriftelijke enquête met 4 open vragen voor sleutelinformanten
- aanvullende telefonische/schriftelijke informatie van enkele organisaties (Zonnebloem en Rode Kruis, Bibliotheek, Cursusproject, Buurtbus).

Alle kernen van de gemeente werden bezocht tijdens het onderzoek. Bij de ouderen die werden geïnterviewd ging het in drie gevallen om een echtpaar, tweemaal om een weduwe en tweemaal om een weduwnaar. Verschillende leeftijdsgroepen ouderen werden bezocht. Er werden ouderen uit de agrarische en niet-agrarische sector betrokken bij het onderzoek.

De nadruk van deze situatieanalyse ligt op ouderen die zelfstandig wonen. De locatiemanager van zorgcentrum de Schutse werd geïnterviewd om meer inzicht te krijgen in de situatie en behoeften van ouderen die in een instelling verblijven.

2. Achtergrondgegevens

Er zal hier een korte impressionistische schets gegeven worden van de Lopikse samenleving voor zover die van invloed is op de situatie van ouderen.

Veel mensen en vooral ouderen in Lopik voelen zich verbonden met een bepaalde kerk. In een aantal kernen staat een protestantse kerk en in Cabauw en Benschop is er een rooms-katholieke kerk. In sommige delen van de gemeente Lopik zijn er leden van de 'zware' kerk, maar het gaat hier om een kleine minderheid in de gemeente. De oecumenische gedachte wordt steeds belangrijker, ook in Lopik. Dit uit zich o.a. als volgt: kinderen van verschillende religies zitten op dezelfde school en kerken organiseren gezamenlijk bijeenkomsten. Deze ontwikkelingen worden door velen in Lopik als positief ervaren.

Kerken bieden een gevoel van saamhorigheid en in dat op opzicht zijn ze belangrijk voor het welzijn van ouderen. Kerken richten zich ook actief op ouderen: vrijwilligers bezoeken eenzame ouderen aan huis. De kerken beheren een fonds voor behoeftigen, waarvan ook ouderen gebruik kunnen maken.

Lopik is van oorsprong een agrarische gemeente. Nog steeds neemt de agrarische sector een relatief belangrijk aandeel in (rond 10 %). Dit kan van invloed zijn op de woonsituatie van ouderen. Het komt op boerderijen in Lopik vrij vaak voor dat de oudere generatie op de boerderij een eigen woonruimte heeft en steun en hulp krijgt van de jongere generatie. Dit tot grote tevredenheid van de ouderen.

De familie is de spil van de sociale structuur in de gemeente Lopik. In elk huis dat werd bezocht tijdens het onderzoek hing een enorme familiefoto met daarop afgebeeld de grootouders, ouders en kinderen. Familieleden helpen elkaar in nood. Familie woont meestal dicht bij elkaar en men komt veel bij elkaar over de vloer. De kinderen steunen hun ouders: doen de boodschappen, brengen hen ergens naar toe of helpen met het huishouden. Het komt ook voor dat een oudere broer en zus, die alleen wonen, elkaar helpen. Buren zijn belangrijk, alhoewel er geen vorm van geïstitutionaliseerde burenhulp bestaat. Buren helpen elkaar als het nodig is. Die hulp varieert van het naar de dokter brengen tot de ramen zemen.

Men hoort vaak dat de mensen uit Lopik erg hard werken, op zich zelf zijn, zichzelf willen redden en bijvoorbeeld geen gebruik willen maken van voorzieningen en zeker niet klagen.

“Mensen in Lopik zijn hard voor zichzelf, ze zijn niet gewend om te klagen, ergens mee te koop te lopen. Mensen zijn trots, hebben een sterk arbeidsethos, ook de jongeren. De jongeren werken hard en in het weekend drinken ze. Ook de vrouwen weten van aanpakken, ze denken niet aan zichzelf. Mensen hier zeuren niet, maar komen daardoor vaak te laat met hun klachten naar de praktijk. Het komt voor dat iemand die een partner verloren heeft alleen achterblijft en verpietert”.

Citaat van een huisarts in Lopik

Deze mentaliteit is van invloed op de manier waarop ouderen in Lopik hun eigen situatie zien, op hun bereidheid om hulp in te roepen en op de manier waarop ze voor hun belangen opkomen.

Interessant is de vraag of de negen kernen, die nog niet zolang geleden zijn samengevoegd tot een gemeente, verschillen van elkaar en wel op zo'n manier dat dit van invloed is op de situatie en positie van ouderen. Deze vraag kan niet worden beantwoord met behulp van de

gegevens die we hebben verzameld. Wel kwamen er een aantal opvallende zaken naar voren tijdens de interviews:

- Bewoners van de verschillende kernen hebben weinig contact met elkaar.
- Wel bestaan er contacten met directe buurdorpen, bijvoorbeeld tussen Uitweg en Lopikerkapel.
- Er worden wel contacten onderhouden tussen verschillende organisaties in dezelfde kern, eventueel tussen buurdorpen. Maar een organisatie uit Jaarsveld bijvoorbeeld heeft geen contact of werkt niet samen met een organisatie uit Willige Langerak. Alhoewel hier verandering in komt. Ouderencomite's uit alle kernen komen zo nu en dan bij elkaar en organiseren activiteiten waar iedereen uit alle kernen welkom is. Hiervoor bestaat grote belangstelling.
- Er bestaat een verschil in het voorzieningenniveau tussen de kernen en er zijn verschillen in sociale samenhang en leefbaarheid tussen de kernen.
- Ouderen die uit hun dorp naar Lopik-dorp zijn vertrokken om er te gaan wonen keren regelmatig terug naar hun eigen omgeving om er deel te nemen aan sociale activiteiten.

Lopik ontkomt niet aan de ontwikkelingen die regionaal en landelijk plaatsvinden. Er zijn steeds minder agrarische activiteiten, meer mensen werken in andere sectoren zoals de transportsector. Het percentage ouderen groeit. Een andere ontwikkeling: kinderen van ouderen werken of wonen steeds vaker niet meer in de buurt. Ouderen zelf vinden dat het leven veel ingewikkelder is geworden in vergelijking met vroeger. Verschillende ouderen, die werden geïnterviewd, vinden dat de service vroeger beter was dan nu en dat de voorzieningen in de afgelegen kernen achteruit gaan: er is geen of slecht vervoer, winkels verdwijnen en daarmee ook de gezelligheid van een hechte gemeenschap.

Interessant is de vraag of de positie van ouderen in de gemeente Lopik anders is dan elders. De volgende vraag werd voorgelegd aan de deelnemers van het onderzoek: "waarin valt de gemeente Lopik op, als het gaat om de situatie van ouderen, in vergelijking met andere gebieden". De antwoorden kunnen ingedeeld worden in drie groepen die samenhangen met :

- 1) de geografische oppervlakte van de gemeente;
- 2) de sterke sociale samenhang per kern/kerk en
- 3) het aanbod van activiteiten voor ouderen.

De antwoorden worden hieronder letterlijk weergegeven.

Beter dan in andere gemeenten:

- Sociale binding is vaak groter dan elders, grotere verbondenheid, betrokkenheid: veel mensen blijven trouw aan de kerk en de kern;
- Er wordt veel georganiseerd voor ouderen: gezelligheidsactiviteiten;
- Actieve organisaties zoals de Zonnebloem, het Rode Kruis, waarvan men gebruik kan maken.

Slechter dan in andere gemeenten:

- Minder voorzieningen voor ouderen op het gebied van wonen
- Vereenzaming: kans is groter omdat men "niet gezien wordt"
- "Door geïsoleerdheid van het gebied is het vasthouden aan de identiteit in een snel veranderende en kleiner wordende wereld soms een opgave"
- Minimaal openbaar vervoer
- Afstand naar voorzieningen is groot
- Verbrokkeling van het ouderenwerk door de vele kleine kernen
- Vroeger moest er zwaar werk worden verricht (kabeltrekkers), hierdoor meer kans op een minder goede gezondheid op de oude dag

Het bestaan van sterke sociale binding enerzijds (onder 'beter') en de kans dat vereenzaming voorkomt (onder 'slechter') lijken op het eerste gezicht in tegenspraak met elkaar. Er wordt vaak gewezen op de sterke sociale cohesie. Echter, dit sluit niet uit dat er vereenzaming voorkomt onder bepaalde groepen ouderen zoals bijvoorbeeld ouderen zonder partner of ouderen die van buiten komen. De tendens is dat in de toekomst de sociale binding tussen mensen steeds minder zal worden waardoor de kans op eenzaamheid vergroot wordt.

Wat betreft de uitspraak dat men "niet gezien wordt": hieraan zou men toe kunnen voegen: eventueel niet gezien willen worden. Het onderwerp sociale relaties en het voorkomen eenzaamheid zal verderop in het document worden besproken.

3. Demografische gegevens

In 2007 woonden er in Lopik 1604 ouderen in de leeftijd vanaf 65 jaar en ouder: 998 personen in de leeftijdscategorie 65 jaar t/m 74 jaar (7%) en 606 personen van 75 jaar en ouder (4%). Ouderen maakten 11% van de bevolking uit.

In 2008 steeg het aantal ouderen in de gemeente naar 1626 om in 2009 uit te komen op 1749, dit is 14,1% van de totale bevolking. In vergelijking met andere gemeenten is de groep 50-65 jarigen in Lopik groot. In de nabije toekomst zal het percentage ouderen relatief sterker toenemen.

Onderstaand overzicht laat cijfers zien voor 2007, 2008 en 2009 alsmede de prognose van het CBS (opgemaakt in 2004) voor het aantal ouderen 65+ in de gemeente voor de jaren 2015 en 2025.

Jaar	Aantal ouderen
2007	1604
2008	1626
2009	1749
2015	2124(schatting)
2025	2996 (schatting)

Rond 2015 zal in Lopik de omslag plaatsvinden van een groene naar een grijze gemeente. De oververtegenwoordiging van jongeren verandert dan in een oververtegenwoordiging van senioren. Het aantal huishoudens bestaande uit 1 of 2 of meerdere personen in de leeftijd van 55 jaar en ouder zal de komende jaren flink stijgen. In 2019 zal het gaan om 44% van alle huishoudens. Een andere verwachting is dat het aantal 75-plussers procentueel stijgt de komende jaren (betekent niet meteen dat ook het absolute aantal stijgt, omdat verwacht wordt dat de bevolking van de gemeente Lopik zal gaan dalen).

De verhouding mannen en vrouwen per leeftijdscategorie was in 2007 als volgt: er waren iets meer mannen dan vrouwen in de leeftijdscategorie van 65 jaar tot en met 74 jaar. De verhouding mannen en vrouwen voor de categorie van 75 en ouder was 2 op 3, dus er waren veel minder mannen in de allerhoogste leeftijdsgroepen. Dit is een landelijke trend.

Analyse van de verspreiding van ouderen van 65 jaar en ouder over de verschillende kerndorpen in 2007 toont aan dat het percentage ouderen van 65 t/m 74 jaar in de kernen varieert van 4 – 8% van de bevolking en dat het percentage ouderen van 75 jaar en ouder gemiddeld rond de 4% ligt.

4. Gezondheid

Een van de vijf huisartsen, die praktiseren in de gemeente Lopik, werd geïnterviewd. Hij benoemt de volgende reeks van klachten waarvoor ouderen zich tot hem wenden: voor ouderen vanaf 60 jaar gaat het om somatische klachten zoals diabetes, longziekten, kortademigheid, gewrichtsklachten, hart- en vaatziekten. Daarnaast ook depressiviteit en angsten. Bij ouderen van boven de 80 jaar is er relatief vaak sprake van dementie of het begin ervan. Er melden zich bij hem 25 personen per jaar met deze klacht.

Lichamelijke gezondheid

Volgens het GGD-Midden Nederland onderzoek 2006 dat werd verricht onder zelfstandige senioren van 65 jaar en ouder in Lopik, blijkt 75% van de 65-plussers hun gezondheid als goed tot uitstekend te ervaren. De ervaren gezondheid wordt voor een groot deel bepaald door de afwezigheid van chronische ziekten en langdurige aandoeningen. In de gemeente Lopik ligt het percentage 65-plussers met minimaal 1 chronische ziekte op 51 %. De 5 meest voorkomende ziekten/aandoeningen zijn: hoge bloeddruk, gewrichtsslijtage van heupen en knieën, botontkalking, ernstige rugaandoening en diabetes. Van de 65-plussers in de gemeente Lopik ervaart 32% een lichamenlijk beperking vooral wat betreft mobiliteit (23%), gezichtsbeperkingen(10%) en gehoorbeperkingen (10%) (wat betreft de laatste twee beperkingen kunnen we ervan uitgaan dat het gaat om beperkingen die ernstiger zijn dan men zou verwachten op basis van het verouderingsproces).

Het percentage ouderen met overgewicht in Lopik is hoger dan het regionale gemiddelde (65% in Lopik en 56% in de regio) volgens het GGD-MN onderzoek. Oorzaken voor overgewicht bij ouderen zijn vooral een te ruime energie-inname en te weinig bewegen. Er zijn in Lopik relatief veel 75-plussers die niet aan de beweegnorm voldoen. Dit wordt bevestigd door de onderzoeksresultaten uit het onderzoeksproject 'preventief huisbezoek' (2006): 30% van de ondervraagden doet niet aan lichaamsbeweging.

Het onderzoeksproject 'preventief huisbezoek' noemt de volgende factoren die deelname aan actief bewegen belemmeren: men heeft hiervoor geen belangstelling, de gezondheid laat het niet toe of er zijn geen MBVO-voorzieningen in de buurt. Een andere reden om niet deel te nemen kan zijn dat cliënten liever niet alleen naar de cursus willen gaan.

Het GGD-MNonderzoek vermeldt dat 29% van de ouderen in de periode van de drie maanden die aan het onderzoek voorafgingen gevallen waren (2006). Dit is een hoog percentage.

De leefgewoonten van senioren in Lopik rondom gezond eten, roken, drinken en bewegen tonen aan dat 65-plussers meer roken maar minder drinken dan 65-plussers in andere gemeenten. 75-plussers uit Lopik daarentegen roken minder, maar drinken iets meer dan dezelfde leeftijdscategorie in de regio.

Psychische gezondheid

Het GGD-MNonderzoek 2006 concludeert dat 16% van de 65-plussers in de gemeente Lopik depressieve klachten heeft en 8% angstklachten. De cijfers in Lopik liggen lager dan voor de rest van de regio onder de 65 t/m 74-jarigen, maar voor depressiviteit onder 75-plussers in de gemeente Lopik hoger dan voor dezelfde leeftijdscategorie in de regio.

Depressieve klachten en angststoornissen komen in Lopik - net als in de rest van Nederland - vaker voor onder vrouwen dan onder mannen.

Ingrijpende negatieve gebeurtenissen zijn vaak de oorzaak van psychische problemen. In de gemeente Lopik heeft 19% van de ouderen weinig persoonlijke competenties om problemen

op te lossen. Psychosociale problemen ten gevolge van bijvoorbeeld het verlies van een dierbare veroorzaken slaapproblemen en stress. Om deze reden gebruikt 19% van de ouderen in Lopik slaap- of kalmeringstabletten.

Het aantal inwoners dat lijdt aan dementie wordt geschat op 110 (bron: kerngegevens 2007-2008 van de provincie Utrecht, peildatum 2007). Men kan er vanuit gaan dat sindsdien het aantal mensen met dementie gestegen is. Belangrijk is hoe men omgaat met de ziekte en de patiënt die de ziekte heeft. Enkele geïnterviewden hebben de indruk dat men in Lopik niet graag over dementie wil praten. De dementerende wordt verzorgd en daar blijft het bij, is een opvatting die wel eens ter sprake kwam tijdens het onderzoek.

13% van de ouderen die zijn bezocht in het kader van het 'preventief huisbezoek' (2006) gaf aan dat zij regelmatig vergeetachtig zijn, en 5% van hen meldde zeer vaak of problematisch vaak vergeetachtig te zijn. Gegevens van het 'preventief huisbezoekproject laten zien dat 35% van de 75-plussers wel eens somber is, 4% vaker wel dan niet en 2% bijna doorlopend.

Aanbevelingen en voorzieningen op het gebied van gezondheid ouderen.

Voeding en beweging

Aanbevelingen uit het GGD-MNonderzoek zijn ondermeer: voorlichting/bewustwording en advies over gezonde voeding en beweging, tests gekoppeld aan persoonlijk advies, het bieden van een gedifferentieerd aanbod op het gebied van bewegen met extra aandacht voor chronische zieken en mensen met beperkingen, en voor de 75-plussers een actieve benadering en stimulering tot meer bewegen.

Voor ouderen worden er in de gemeente Lopik op verschikende plaatsen door SSL MBVO-activiteiten georganiseerd. In 6 van de 9 kernen draaien er groepen met een gemiddelde van 15 cursisten. De lessen worden gegeven door fysiotherapeuten die tevens aanwijzingen geven hoe om te gaan met bepaalde lichamelijke beperkingen. Zo kunnen ook gezondheidsproblemen vroegtijdig worden gesignaleerd en aangepakt. De lessen hebben als neveneffect dat ouderen uit hun sociaal isolement gehaald worden en dat onderlinge sociale contacten worden onderhouden.

Valpreventie

In het GGD-MNonderzoek wordt aangegeven hoe valongelukken onder ouderen kunnen worden voorkomen. Een van de pijlers van de lokale aanpak zou moeten zijn: focus op risicogroepen: ouderen die al eerder gevallen zijn, ouderen met mobiliteitsstoornissen, ouderen die slaap- en kalmeringsmiddelen gebruiken en 75-plussers.

Door SSL worden jaarlijkse gezondheidsvoorlichtingsdagen voor ouderen georganiseerd in de gemeente Lopik. In 2008 was het onderwerp: "halt u valt/veiligheid in en om het huis". Op 15 april 2008 werd er een gezondheidsdag georganiseerd waar rond de 120 bezoekers op af gekomen zijn. Er vond een tentoonstelling "het zesde zintuig" plaats in het dorps huis van Benschop. Er bestond ook de mogelijkheid om mee te doen aan een zogenaamde Broem-cursus, waarbij senioren worden getest op hun rijvaardigheid.

Dementie

In 2009 werd in Lopik het Alzheimercafé opgezet. Het café is bedoeld voor mensen met Alzheimer en hun partners, familieleden of verzorgers. Er wordt informatie gegeven, men kan ervaringen uitwisselen. Het accent ligt op het bespreekbaar maken van Alzheimer.

Initiatiefnemers zijn: AxionContinu, Vitras, SSL en de Landelijke Stichting Alzheimer Nederland.

Zorgcentrum de Schutse in Lopik-dorp heeft onlangs een afdeling geopend waar plaats is voor 6 dementerenden. Vanuit de organisatie AxionContinu, waaronder de Schutse valt, bezoekt een mobiel geriatrisch team ouderen met dementie die thuis wonen.

Stichting Thuis spant zich in om kleinschalige wooneenheden te bouwen voor dementerende ouderen en andere zorgvragende ouderen. Dit wordt verder beschreven in het hoofdstuk wonen en ouderen.

Conclusie

Er worden in de gemeente Lopik activiteiten georganiseerd die moeten leiden tot minder valongelukken en meer bewegen voor ouderen. Hiervoor bestaat belangstelling. De vraag is: is het voldoende en hoe staat het met de bekendheid met deze voorzieningen. Een aandachtspunt is de depressiviteit van ouderen van 75 jaar en ouder, die hoger is in de gemeente Lopik dan in andere gemeenten in de regio.

5. Materiële zekerheid

Behoeften

Er zijn niet veel gegevens beschikbaar om ons een goed beeld te kunnen vormen van de financiële situatie en materiële zekerheid van ouderen in de gemeente Lopik. Evenmin zijn we in staat een vergelijking te maken met de financiële positie van ouderen in de regio. De financiële positie van ouderen in de gemeente Lopik moet gezien worden tegen de achtergrond van het gegeven dat Lopik een gemeente is waarin de inkomens gemiddeld lager liggen dan in andere gemeenten in Nederland.

Uit het Woningbehoefteonderzoek gemeente Montfoort en gemeente Lopik van 2005 wordt de inkomenspositie van senioren/ ouderen in Lopik als volgt gepresenteerd:

Inkomen	Leeftijd 55-64	65-74 jaar	>=75 jaar	Totaal senioren
< € 1.000	12%	21%	36%	20%
€ 1.000- € 1.499	36%	44%	51%	42%
€ 1.500- € 1.999	24%	13%	12%	18%
€ 2.000- € 2.499	14%	16%		11%
€ 2.500- € 3.499	6%	4%	0%	4%
> € 3.500	8%	2%	1%	5%
	100%	100%	100%	100%

In de hogere inkomensklassen zijn praktisch geen ouderen van 75 en ouder vertegenwoordigd. Ongeveer tweederde van de ouderen in Lopik valt in de laagste twee inkomenscategorieën. We hebben op dit moment geen cijfers beschikbaar om een landelijke vergelijking te maken.

Inkomen is een belangrijke indicator voor materiële zekerheid en financiële positie. Bezit is een andere indicator. Het is bekend dat in de gemeente Lopik veel bewoners eigen bezit

hebben, in de vorm van een huis of boerderij met bijbehorende grond. Het komt voor dat ouderen met weinig inkomen wel eigen bezit hebben, dat veel waard kan zijn.

Gegevens uit het rapport 'preventief huisbezoek' laten zien dat de meerderheid van de ouderen zegt niet te klagen over hun inkomen. 14% ervaart wel een financieel probleem: men zegt wisselend rond te kunnen komen met het inkomen of men komt tekort. Er werd een verschil gevonden tussen ouderen in de verschillende kernen. De ouderen die meededen met het 'preventief huisbezoek' en die afkomstig zijn uit Benschop en Polsbroekerdam gaven aan rond te komen met hun inkomen. De ondervraagden in Cabauw en Lopik komen wisselend rond, komen tekort of gaven geen antwoord op de gestelde vraag.

Ouderen in Lopik zijn niet goed op de hoogte van gemeente- en rijksvoorzieningen die speciaal voor hen bedoeld zijn. Uit het zojuist vermelde onderzoek blijkt dat minder dan de helft van de ondervraagden de Bijzondere bijstand kent en slechts 37% op de hoogte is van de regeling Kwijtschelding gemeentelijke heffingen. De bekendheid met woonsubsidievoorzieningen is beter: 84% van de onderzochte ouderen weet af van huursubsidie, 8% heeft meer informatie nodig over huursubsidie. Dat ouderen onvoldoende geïnformeerd zijn over speciale inkomensvoorzieningen werd bevestigd door de interviews. Andere factoren die kunnen meespelen zijn:

- Men ervaart een drempel als het gaat om het benaderen van de sociale dienst, of er is soms sprake van schaamte
- Men is er niet aan gewend hulp bij anderen te zoeken; "deze generatie ouderen neemt pas het recht als het actief wordt aangeboden" (geïnterviewde).

Het cliëntenplatform WWB/ WVG stuurt jaarlijks een enquête naar mensen met een minimuminkomen met vragen over uitkeringen en toeslagen. In september 2008 werd een dergelijke enquête gehouden. De gegevens uit deze enquête werpen ook een licht op de materiële situatie van ouderen in Lopik. De gegevens zijn hier niet opgenomen.

Voorzieningen

Ouderen met een minimuminkomen kunnen gebruik maken van een aantal speciale regelingen voor 'minima' zoals tegemoetkoming bij hoge woonlasten, Kwijtschelding gemeentelijke heffingen, Tegemoetkoming chronisch gehandicapten, en Bijzondere bijstand. Voor ouderen is er een speciale voorziening: de ouderentoeslag. Deze bedraagt € 225,- per huishouden per jaar. Er geldt een aantal voorwaarden om hiervoor in aanmerking te komen. Men mag bijvoorbeeld geen eigen bezit hebben. Iemand met een zeer laag inkomen, maar in het bezit van een boerderij met bijbehorende grond, kan dus geen gebruik maken van deze voorziening.

Een analyse van gebruikers van de bijzondere bijstand in 2007, gegevens die de gemeente heeft verzameld, toont aan dat 8% van de gebruikers ouderen zijn. Dit percentage is de laatste jaren niet toegenomen.

Het aantal ouderen dat in 2007 een ouderentoeslag heeft ontvangen was: 81. Dit is ongeveer 5% van het totaal aantal ouderen in Lopik. In hetzelfde jaar maakte 5% van de ouderen gebruik van de regeling Kwijtschelding gemeentelijke heffingen.

Ruim een derde van de 75-plussers in Lopik woont in een huurwoning. Daar weer een derde van ontvangt huursubsidie. Wat betreft ouderen die een onvolledige AOW ontvangen zoals mensen die in het buitenland hebben gewoond, meestal allochtonen, wordt door de gemeente de mogelijkheid bekeken of een aanvullende uitkering via de sociale verzekeringsbank kan worden uitgekeerd.

Hulp bij thuisadministratie

SSL biedt hulp bij thuisadministratie aan. Doel is ouderen te helpen hun thuisadministratie te kunnen overzien. De dienst is bedoeld voor 55-plussers. Door periodieke huisbezoeken van vrijwilligers worden ouderen geadviseerd en geholpen bij het aanvragen van een financiële voorziening bij de Wmo, bij het opnemen van geld en het bemiddelen naar derden, die mogelijk het beheer van de financiële administratie overnemen. Er blijkt behoefte te bestaan aan hulp bij het invullen van belastingpapieren. Per jaar wordt rond 30 cliënten tijdelijk of blijvend hulp geboden.

De ouderenvakbond ANBO helpt bij het invullen van belastingformulieren en het indienen van zorg- en huurtoeslagen.

De Vrouwenraad heeft in het verleden voorlichting gegeven over gemeentelijke voorzieningen voor ouderen.

Conclusie

Er bestaat een groep ouderen in Lopik die het financieel moeilijk heeft. Er zijn verschillen tussen de kernen. Er wordt door ouderen in Lopik gebruik gemaakt van de gemeentelijke inkomensvoorzieningen. De vraag is echter of voldoende ouderen worden bereikt, gezien het gegeven dat velen van hen niet bekend zijn met deze voorzieningen. Het is niet duidelijk hoeveel ouderen die recht hebben op aanvullende voorzieningen hier ook daadwerkelijk gebruik van maken. SSL doet in de 60-Plus krant aan informatievoorziening over de speciale gemeentelijke en rijkstoelagen van ouderen.

Het is opvallend dat financiële kwesties en inkomensproblemen van ouderen tijdens de interviews niet naar voren werden gebracht. Hiervoor kunnen drie redenen zijn: 1) het speelt niet in Lopik; 2) men is zich er niet van bewust, of 3) men praat er niet graag met anderen over.

6. Vervoer

De gemeente Lopik heeft een oppervlakte van 79,40 km² (waarvan 2,97 km² water). De gemeente ligt in de Lopikerwaard en is qua oppervlakte een van de grote gemeenten in de provincie Utrecht. De gemeente bestaat uit negen dorpskernen die sinds 1989 met elkaar verbonden zijn in gemeentelijk verband. De dorpskernen Lopik, Benschop, Cabauw, Polsbroek, Polsbroekerdam, Lopikerkapel, Uitweg, Jaarsveld en Willige Langerak liggen verspreid in het landschap van de Lopikerwaard. Voor de bewoners van de gemeente Lopik is goed vervoer essentieel. Dit geldt bij uitstek voor de ouderen, die verspreid wonen over de negen kernen.

Mobiliteit is een van de thema's die werden onderzocht in het kader van het 'preventief huisbezoek' onderzoek onder 75-plussers (2005). De studie geeft bijvoorbeeld informatie over hoe zij zich bewegen. 72% van deze ouderen wandelt of loopt, al dan niet met een rollator (22%). Een derde van deze groep fietst nog en een kwart van de ouderen die werden ondervraagd reist met eigen vervoer. In verhouding tot de andere vervoersmiddelen scoort het gebruik van regiotaxi of het openbaar vervoer laag. Toch maakt nog altijd 5% van het aantal ondervraagde ouderen hier gebruik van.

Het Wmo-klanttevredenheidonderzoek voor 2007 voor de gemeente Lopik laat zien dat 33% van de cliënten van het Wmo-loket vraagt om hulp bij vervoer. Dit cijfer ligt overigens wat lager dan in vergelijkbare gemeenten van dezelfde grootte het geval is, wat ongetwijfeld te

maken zal hebben met de sterke familieondersteuning op dit vlak. Bijna de helft van de ouderen in Lopik klopt namelijk aan bij familie voor vervoer.

Vervoersmogelijkheden in de kernen

“ Het vervoer is niet goed hier aan de dijk. Er is geen lijnbus en geen buurtbus. Ik moet altijd op de fiets eerst naar Lopik of naar Schoonhoven, vanwaar ik een bus kan nemen om verder te gaan. ‘s Zomers gaat dat nog wel, maar in de winter als het slecht weer is en mistig, is het zwaar. Er is veel wind langs het water. Ik snap dat er hier geen grote bus kan rijden. Ik weet niet hoeveel mensen er zouden opstappen. Veel mensen hebben ook een eigen auto. Mijn kinderen brengen me als ik ‘s avonds uitga of ik rijd mee met een vriendin. Toch ervaar ik het gebrek aan vervoer voor ouderen in Willige Langerak als problematisch”.

Oudere alleenstaande mevrouw van 73 jaar uit Willige Langerak

“In Polsbroek gaat er een lijnbus, die om de paar uren rijdt. Anderen klagen hierover, maar ik zie hierin geen probleem, omdat ik precies weet wanneer de bus rijdt en ik daar mijn dagprogramma aan aanpas. Ik rijd zelf geen auto, maak geen gebruik van buurtbus of regiotaxi. Ik doe alles per fiets. Ik rijd elke dag naar Lopik heen en weer voor de boodschappen, een afstand van 8 km. Ik heb een speciale fiets met een lage opstap. De kinderen hebben dit voor mij geregeld. Ik fiets rond de 3000 km per jaar. Als ik echt wil gaan winkelen komt mijn dochter me ophalen. Zolang ik kan fietsen, is alles in orde. Gebeurt er iets waardoor ik niet meer mobiel zal zijn, dan zal het moeilijk voor me gaan worden”.

Oudere alleenstaande mevrouw van 80 jaar uit Polsbroek

De vervoersvoorzieningen verschillen per kern. Cabauw zal erop vooruitgaan met de nieuwe lijn van de buurtbus, zodat ook Schoonhoven bereikt kan worden. Willige Langerak en Jaarsveld hebben helemaal geen voorzieningen. Benschop, Polsbroek en Lopik hebben lijnbusverbindingen. In Lopikerkapel en Uitweg rijdt de buurtbus.

Vervoersvoorzieningen in de gemeente Lopik op een rij

- Streekvervoer. Bussen 505, 605, 295, 195, 104 en 106 rijden in een aantal kernen.
- Buurtbuslijn WIJ 505 verzorgt dagelijks ieder uur een verbinding tussen Woerden en IJsselstein. 60% van de passagiers wordt vervoerd op het traject tussen Oudewater en Woerden. De andere 40% wordt tussen Cabauw en IJsselstein vervoerd. De acht-persoonsbusjes worden bestuurd door vrijwillige chauffeurs en rijden op regelmatige tijden. Jeugd en ouderen zijn de belangrijkste gebruikers van de buurtbus. Er wordt speciale korting gegeven aan ouderen. De bus rijdt ook op zaterdag. Er worden 30.000 ritten per jaar gemaakt. In december 2008 zal een tweede lijn geopend worden waarbij ook Schoonhoven wordt aangedaan.
- Personen die werden geïnterviewd in het kader van het onderzoek zijn beslist enthousiast over deze voorziening. Echter, voor mensen die moeilijk kunnen lopen, of afhankelijk zijn van een invalidenwagen - waaronder ook ouderen zijn - is deze vorm van vervoer geen oplossing. De chauffeur komt bijvoorbeeld niet uit het busje om te helpen. Als men niet met de buurtbus kan reizen, dan is er de regiotaxi.
- Alle inwoners die beperkt zijn in hun mobiliteit kunnen gebruik maken van de regiotaxi. Wmo-cliënten kunnen een pasje aanvragen, waarmee tegen de kosten van openbaar

vervoer gebruik gemaakt kan worden van de regiotaxi. De maximale afstand waarover men goedkoop kan reizen is vijf zones. Is de reisafstand groter dan vijf zones, dan betaalt de gebruiker voor de extra zones het normale tarief van een taxi. De regiotaxi is bedoeld om ouderen niet in een sociaal isolement terecht te laten komen. Ze worden in staat gesteld om familie elders te bezoeken, te gaan winkelen, etc. Ook kunnen er zogenaamde puntbestemmingen worden aangedaan, zoals bijvoorbeeld het NS-station in Utrecht of het ziekenhuis in Nieuwegein. Bij de puntbestemming geldt de zonegrens niet. Het is mogelijk om via de NS een begeleiderspas aan te vragen. Zo kan iemand die slecht ter been is een begeleider kosteloos laten meereizen in het openbaar vervoer, waaronder de regiotaxi.

- Het gebruik van de regiotaxi wordt regelmatig 1) vanuit de Wmo door middel van het klanttevredenheidsonderzoek onder hulpaanvragers van Wmo-voorzieningen en 2) door de provincie en de gemeenten die gebruik maken van regiotaxi Veenweide. Uit het meest recente Wmo-klanttevredenheidsonderzoek komen de volgende resultaten naar voren: men is zeer positief over de behulpzaamheid van de chauffeur en verder is men te spreken over het gemak waarmee het vervoer kan worden geregeld. De wachttijden, de reisafstand en de prijs per rit worden echter als knelpunten ervaren.
- Dat de regiotaxi niet optimaal functioneert blijkt ook uit de klachten die bij de gemeente Lopik binnenkomen. De regiotaxi levert met name veel problemen op als men op vaste tijden wil deelnemen aan bijvoorbeeld een sportactiviteit of een cursus.
- Valys. Om buiten het vervoergebied te kunnen reizen kan gebruik gemaakt worden van het landelijk systeem VALYS. Men heeft van de gemeente o.a. een bewijs nodig dat men recht heeft op WVG-vervoer. Als pashouder krijgt men een persoonlijk kilometerbudget tegen een tarief van € 0,16 /km. Er kan een begeleider mee en maximaal drie reisgenoten. Het is niet bekend wat de ervaringen van de gebruikers uit Lopik zijn met deze vorm van vervoer. Het is de vraag of over deze voorziening voldoende bekend is bij de inwoners van Lopik.
- Individuele vervoersvoorzieningen. Als de medische beperkingen te groot zijn om gebruik te maken van de regiotaxi, kunnen Wmo-cliënten een individuele vervoersvoorziening aanvragen. De Wmo-cliënt ontvangt dan een financiële tegemoetkoming. De medische situatie bepaalt of men hiervoor in aanmerking komt. Zonodig wordt medisch advies ingewonnen bij een onafhankelijk arts. De mogelijkheid om een individuele vervoersvoorziening te verkrijgen is in de gemeente Lopik beperkt door de strenge voorwaarden die worden gesteld om ervoor in aanmerking te komen.

Conclusie

Voor ouderen met beperkingen, die geen auto hebben en afhankelijk zijn van een bus of regiotaxi, zijn de vervoersmogelijkheden niet optimaal vooral met betrekking tot de kernen die niet door de lijnbus of buurtbus bediend worden.

7. Wonen

Er zijn veel onderzoeksgegevens beschikbaar over verschillende aspecten van wonen en ouderen in de gemeente Lopik.

Algemene aspecten van wonen en ouderen

Samenstelling van de huishoudens in de gemeente Lopik: 26% van de ouderen woont alleen, 57% van hen woont samen zonder kinderen en 14% van de ouderen woont samen

als echtpaar met kinderen. In 3% betreft het een alleenstaande oudere die met kinderen woont.

Het Woningbehoefteonderzoek Montfoort en Lopik verschaft gedetailleerde gegevens over de *woonvorm* van ouderen:

- groep 55-64 jarigen: 39% woont vrijstaand of in een boerderij/bedrijfswoning; 17% in een 2/1 kapwoning, 35% in een hoek-/tussenwoning en 7% in een seniorenwoning;
- 65-74 jarigen: 54% in vrijstaand/boerderij/bedrijfswoning; 10% in een 2/1-kap; 27% in hoek/tussenwoning, 1% op een etage en 8% in een seniorenwoning;
- groep van 75 jaar en ouder: 20% in seniorenwoning, 31% in hoek-/tussenwoning en 42% in vrijstaand/boerderij/bedrijfswoning.

In het voorste gedeelte van de boerderij woont een echtpaar van rond de 60 jaar. Achterin de boerderij woont de dochter, die later het bedrijf zal overnemen. Het echtpaar hoopt zolang mogelijk te blijven wonen op deze wijze. Er is voldoende ruimte en hulp aanwezig. Het liefst willen ze voor altijd in Cabauw blijven wonen, maar ze realiseren zich dat als je verzorging nodig hebt en gebrekkig wordt, dit geen optie meer is. Men zal dan moeten verhuizen. Liever niet naar Lopik-dorp want daar is geen sfeer. Schoonhoven heeft de voorkeur. De man van het echtpaar is geïnteresseerd in groepswonen en zou daar graag meer van willen weten.

Echtpaar van rond de 60 jaar op boerderij in Cabauw

Seniorenwoningen in de gemeente Lopik, inclusief aanleunwoningen (augustus 2008) :

- Lopik-dorp: 65
- Cabauw: 6
- Benschop: 54
- Polsbroek: 10

In Jaarsveld, Lopikerkapel, Willige Langerak en Uitweg zijn geen seniorenwoningen.

Er bestaan wachtlijsten voor de huur van een seniorenwoning. Tegenwoordig kan iedereen in de regio zich ervoor aanmelden via Woningnet. 30% van de seniorenwoningen wordt gereserveerd voor de eigen bewoners.

In de toekomst wordt er in de gemeente Lopik een groot tekort aan woningen voor senioren verwacht. Er is nu een grote groep 50/60 jarigen die over niet al te lange tijd in aanmerking wil komen voor deze vorm van wonen.

Groepswonen. Initiatief in 2001 naar voorbeeld van de gemeente IJsselstein. De gemeente geeft jaarlijks een kleine subsidie aan de Vereniging Groepswonen van Ouderen Lopik. De vereniging is betrokken bij ontwikkelingen in de kern Lopik. Er zal hier een wooncomplex worden gerealiseerd.

Woongeduur. De gemiddelde woongeduur is in de gemeente Lopik lang: 81% van de mensen woont al langer dan tien jaar in de huidige woning. Gemiddeld is de woongeduur van 55-plussers bijna 27 jaar, bijna tien jaar langer dan wat men gemiddeld aantreft in de regio.

Wensen van ouderen ten aanzien van wonen.

Hoe staat het met de wensen van ouderen/senioren ten aanzien van woningaanpassing en wat vindt men belangrijke aspecten in de woonomgeving?

Aanpassingen woning. GGD-MNonderzoek toont aan dat 12% van de 65-plussers minimaal een aanpassing aan de woning wil laten aanbrengen: aan het toilet (47%), in de douche (50%); 19% wil graag een traplift. Bij de helft van de ondervraagden is een woonvoorziening

aangebracht in het kader van de WVG. Ongeveer 13% van de ondervraagden in dit onderzoek wil hierover meer informatie.

Woningaanpassingen kunnen aangevraagd worden bij het Wmo-loket. We zien de laatste jaren een stijging in het aantal aanvragen voor woningaanpassingen. Een belangrijk deel van het Wmo-budget gaat op aan woningaanpassingen.

Woonomgeving. Senioren die werden geïnterviewd in het kader van het GGD-MNonderzoek suggereren voor verbetering van huidige woningomgeving: (winkel)voorzieningen, de verkeersveiligheid, de verkeersoverlast en de bereikbaarheid met de auto. Andere verbeterpunten voor senioren zijn de bereikbaarheid met het openbaar vervoer (vooral voor 75-plussers), beter sanitair en betere isolatie.

Ik vind deze aanleunwoning in Lopik-dorp in orde, ik woon er al 20 jaar. Maar voor een echtpaar is deze woning met maar een slaapkamer klein. Er is een aparte logeerkamer nodig, voor als de kleinkinderen komen logeren.

Oudere heer van 90 jaar, alleenwonend, in aanleunwoning in Lopik-dorp. Zijn vrouw is onlangs opgenomen in een verpleeghuis in Utrecht.

Verhuizen: ruim de helft van de senioren met verhuisplannen wil in of op loopafstand van het dorpscentrum wonen. Ruim een vijfde deel wil juist aan de rand van het dorp wonen. De rest wil daar ergens tussenin wonen of heeft geen voorkeur voor een locatie.

Wat bepaalt of ze verhuizen? De kernmerken van de huidige woning, de nabijheid van familie en de ligging van de woning in de buurt. Familie neemt in belang toe bij het ouder worden, terwijl ligging in de buurt minder belangrijk wordt.

Diensten en voorzieningen voor ouderen in de gemeente Lopik in relatie tot wonen

Klussendienst.

SSL coördineert de werkzaamheden van de klussendienst. Door vrijwilligers worden kleine klusjes in en om de woning gedaan bij ouderen die niet meer kunnen terugvallen op burens of familie. De nadruk ligt op aanpassing van de woning en het vergroten van de veiligheid. Per jaar worden er rond de 15 klusaanvragen verwacht, een laag aantal voor een gemeente zoals Lopik. Waarom dit zo is, zal hieronder duidelijk worden.

Hoe staat het met de behoefte aan hulp bij het klussen? Onderzoek naar de behoefte aan hulp bij het doen van klussen in en om het huis laat zien dat veel 75-plussers hulp krijgen van kinderen en/of burens. 58% van de geïnterviewden gaf aan bekend te zijn met de klussendienst. 18% van de geïnterviewde 75-plussers zou graag meer informatie willen ontvangen over deze dienst.

Personenalarmering.

Uit het bovengenoemde onderzoek blijkt dat 42% van de 75-plussers op de hoogte is van deze voorziening, maar anderzijds zou 15% van hen hier meer informatie over willen hebben. Wordt geboden door o.a. Vitras. Er zijn geen cijfers voorhanden over het gebruik van personenalarmering.

Veiligheid in huis: aanwezigheid van rookmelders: 73% heeft geen rookmelders in huis (onderzoek 75-plussers).

Combinatie wonen en zorg voor ouderen

In de Nota Volkshuisvesting Montfoort en Lopik 2006-2010 wordt specifiek aandacht besteed aan de toenemende behoefte aan woon-zorg-welzijn-arrangementen voor bewoners met een beperking, waaronder senioren. Deze groep mensen, die aangewezen is op de combinatie wonen, welzijn en zorg, zal de komende jaren groter worden. Het streven is om iedere inwoner met een hulpvraag zolang mogelijk zelfstandig te laten wonen, buiten een instelling.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de meeste senioren een dienstencentrum in de buurt heel belangrijk vinden. Het zou een echt multi-functioneel centrum moeten zijn met voldoende aanbod van medische, zorg- en welzijnsvoorzieningen/activiteiten en een ontmoetingsruimte. Het geïntegreerde aanbod zal erop gericht moeten zijn om een (volledige) opname van mensen in een instelling zolang mogelijk te voorkomen door gezamenlijk te investeren in ketenzorg. Een belangrijk knelpunt is de beperkte mogelijkheid om in kleinere kernen senioren zelfstandig te laten wonen. De gemeente Lopik zoekt hiervoor naar alternatieve, innovatieve oplossingen.

De gemeente Lopik heeft de volgende woonvormen met mogelijkheid van zorgverlening:

- 134 reguliere ouderenwoningen (in het bezit van de woningcorporaties)
- 39 seniorenwoningen in woonzorgcomplexen
- 33 verzorgingstehuisplaatsen
- 20 wooneenheden in woonzorgcomplexen ten behoeve van gehandicapten.

Woonzorgcomplex Groenenhof

Dit complex werd in 2004 in Benschop gerealiseerd. Het is een aanzet om te komen tot de ontwikkeling van een integraal aanbod van zorg en welzijn in de gemeente Lopik. De bewoners van het woonzorgcomplex hebben een zorgvraag. Het "service-wijkmodel" dient als voorbeeld voor de overige kernen.

Zorgwoningen

In de gemeente Lopik staan geen zorgwoningen. Een zorgwoning is een rolstoelbaar gankelige woning met de mogelijkheid van zorg op afroep, of 24-uurszorg met zorg- en dienstverlening in de directe nabijheid. De behoefte aan zorgwoningen is op dit moment in de gemeente Lopik nauwelijks aanwezig. Dit kan ook te maken hebben met de onbekendheid met deze vorm van wonen.

Stichting Thuis - De Groene Driehoek.

Opricht in 2007. De stichting streeft naar het tot stand brengen en in stand houden van voor een ieder betaalbare kleinschalige wooneenheden ten behoeve van belevingsgerichte zorg aan zorgvragende en dementerende inwoners uit het gebied van de Groene Driehoek: gemeenten Lopik, Montfoort en Oudewater. De basis van deze woonvorm voor dementerenden en andere zorgvragenden is het concept van de woongroep. Een woongroep bestaat uit zes personen, die samen een huishouding voeren en bijvoorbeeld een keuken delen. De woongroep wordt geleid door een professionele kracht. Huurkosten voor wonen kunnen worden gedekt door PGB's van de cliënten.

Op dit moment is de stichting betrokken bij een bouwinitiatief in Lopik-dorp. Bij de sporthal waren twee wooneenheden gepland, maar de exploitatie is – door de kosten van de nachtzorg – niet rondgekomen. De stichting is nu op zoek naar andere mogelijkheden in Lopik-dorp. In Benschop is een wooneenheid met zes appartementen gepland, gekoppeld aan de nieuwbouw van de Stichting Philadelphia, waarbij de kosten van de nachtzorg zouden kunnen worden gedeeld. In Cabauw is als onderdeel van het uitbreidingsplan voor nieuwe woningen inmiddels de belangstelling gepeild voor deelname aan een woongroep.

De stichting Thuis is hier zijdelings bij betrokken. Ook in Polsbroek is een initiatief gestart waarbij de stichting zijdelings is betrokken.

Beleid en ontwikkelingen

Om tegemoet te komen aan de woonwensen van de groep senioren wil de gemeente Lopik inzetten op het vergroten van het aanbod van seniorenwoningen (zie de Nota Volkshuisvesting Montfoort en Lopik 2006-2010):

- Dit kan deels door aanpassingen in de bestaande woningvoorraad. Dit kan het simpelst door het opplussen van huurwoningen. Opplussen van eigen woningen verloopt moeizaam. Door middel van voorlichting wil men dit stimuleren.
- Bouw van nieuwe seniorenwoningen. Men denkt hierbij aan levensloopbestendige woningen die geschikt zijn voor meer doelgroepen dan alleen senioren, die bij voorkeur kleinschalig zijn en meer gespreid over de wijken, voor een- en tweepersoonshuishoudens. Nabijheid van voorzieningen wordt belangrijk gevonden. Zowel appartementen met lift als ook grondgebonden woningen. Met name in de huursector zullen nieuwbouwwoningen gepland moeten worden. Mantelzorgwoning. Beleid dat toestaat dat er een bestaande woning of een bestaand bijgebouw van maximaal 250 m³ - bijvoorbeeld een schuur - mag worden verbouwd, of omgebouwd tot een woning voor iemand met wie een mantelzorgrelatie bestaat. De gemeente Lopik heeft onlangs een dergelijk beleid geformuleerd en heeft al enkele aanvragen binnengekregen. Het gebouw zal uiteindelijk weer in de oude staat teruggebracht moeten worden. De kosten van de verbouwing komen voor rekening van de eigenaar. Er gelden nog een aantal andere voorwaarden.

Conclusie

Er is een goed woningbeleid ontwikkeld door de gemeente Lopik, er is sprake van een aantal interessante initiatieven en van de kant van de woningbouwverenigingen bestaat de bereidheid om woningen te bouwen die geschikt zijn voor ouderen. Maar de situatie is zodanig dat er nog steeds te weinig seniorenwoningen zijn en dat er veel geld opgaat aan woningaanpassingen in het kader van de Wmo, terwijl de woonbehoeften alleen maar groter zullen worden gezien de vergrijzing van de samenleving.

8. Activiteiten en vaardigheden

De avond voor het interview was mevrouw aanwezig geweest bij een maaltijd die gezamenlijk werd georganiseerd door de ouderencomités van de gemeente Lopik, ter ere van de opening van het nieuwe seizoen. Ze was er samen met enkele vriendinnen naar toe gegaan. Elke maand gaat mevrouw naar de gezellige middag die wordt georganiseerd door het ouderencomité van Willige Langerak. Er wordt bingo gespeeld of er komt een spreker. Er wordt samen kerst en sinterklaas gevierd. Er zijn daar gemiddeld 25 mensen aanwezig. Ook doet mevrouw mee met de buurthuisactiviteiten van de ouderen in het dorp. Ze speelt graag rummikub. Ze gaat 's zomers regelmatig mee met de fietsclub, die er eens per maand op uittrekt. En al meer dan 10 jaar neemt mevrouw deel aan de seniorenreizen die worden georganiseerd in Lopik. Ze kijkt er elk jaar weer naar uit. Ze reist dan samen met haar schoonzus.

Weduwe uit Willige Langerak

In het algemeen kunnen we stellen dat ouderen in de gemeente Lopik actief zijn, net zo actief als ouderen in de regio. Het aanbod van programma's en gezelligheidsactiviteiten die

worden georganiseerd voor ouderen in Lopik is indrukwekkend. Men moet zich realiseren dat het de ouderen zelf zijn die deze activiteiten organiseren en draaiende houden, met minimale financiële ondersteuning van de gemeente. Er wordt intensief gebruikt gemaakt van deze georganiseerde ouderenactiviteiten door de bewoners van Lopik.

GGD-MN heeft onderzocht welke activiteiten ouderen in Lopik ondernemen en hoe groot het percentage deelnemers is.

Tabel. Percentage ouderen dat bepaalde activiteiten wekelijks of vaker onderneemt

Activiteit	Lopik	Regio
<i>Hobby of cursus</i>	37%	36%
<i>internetten</i>	18%	33%
<i>verenigingsactiviteiten</i>	26%	27%
<i>passen op kleinkinderen</i>	24%	20%
<i>vrijwilligerswerk doen</i>	20%	18%
<i>bibliotheek bezoeken</i>	7%	8%
<i>werk voor de kerk doen</i>	15%	8%
<i>betaald werk doen</i>	7%	7%
<i>bij anderen klusjes doen</i>	7%	5%

Bron: samenvatting GGD-MN onderzoek 2007.

De belangrijkste activiteiten zijn: hobby's/cursussen, deelname aan verenigingsactiviteiten, op de kleinkinderen passen en werk voor de kerk doen. Ouderen in Lopik scoren relatief laag als het gaat om het gebruik van internet. Daarentegen zijn ouderen in Lopik actiever als vrijwilliger, als oppas voor de kleinkinderen en in het kerkenwerk dan andere ouderen in de regio.

We gaan hieronder voor verschillende activiteiten na hoe de betrokkenheid en deelname van ouderen is.

Hobby's en cursussen

In het onderzoek onder 75-plussers van het 'preventief huisbezoek'-project werden de activiteiten van ouderen in kaart gebracht. Het blijkt dat 97% van de 75-plussers met name in huis een hobby beoefent, zoals bijvoorbeeld lezen, puzzelen en TV-kijken.

Al vanaf 1974 bestaat er in de gemeente Lopik een cursusproject. Er wordt een gevarieerd scala aan cursussen aangeboden. Het cursusproject ontvangt jaarlijks subsidie van de gemeente Lopik. Het project kent twee seizoenen per jaar. Deelnemers komen vooral uit Lopik-dorp, Polsbroek, Benschop, Willige Langerak en Polsbroekerdam. Hier zijn ook de cursuslocaties. De andere kernen liggen dicht bij Schoonhoven, respectievelijk IJsselstein, waar ook een aanbod van cursussen is. Er worden gemiddeld 30 tot 40 cursussen aangeboden. Ouderen boven de 65 jaar betalen €1,50 inschrijfgeld per cursussessie.

In 2007 hadden 635 cursisten zich ingeschreven (inclusief de verlengingen). Ook veel ouderen nemen deel aan de cursussen. Populair voor oudere dames zijn de cursussen kralen rijgen en dozen maken. Veel ouderen nemen deel aan de cursus Kijken naar Kunst. Oudere heren komen graag naar lezingen en onderwerpen over lokale kunst en geschiedenis. In het voorjaarsprogramma 2009 is de cursus kennismaken met de PC opgenomen.

Sport en bewegen

Ouderen nemen deel aan sporten zoals tennis, zwemmen en gymnastiek. Veel sportorganisaties hebben speciale kortingen voor ouderen. Het is niet bekend wat het percentage ouderen is dat deelneemt aan sport, wel dat hun aandeel groeiende is.

In Lopik bestaat er voor ouderen de mogelijkheid om te kegelen, jeu de boules te spelen en te koersballen. Er is ook een biljartvereniging. Een echtpaar uit Lopik organiseert speciale fietstochten voor ouderen. De MBVO-activiteiten werden eerder beschreven in het hoofdstuk gezondheid.

Verenigingsactiviteiten

De dorpen Benschop, Cabauw, Jaarsveld, Lopik-dorp, Lopikerkapel/Uitweg, Polsbroek en Willige Langerak hebben een ouderencomité. De ouderencomités krijgen financiële steun van de gemeente Lopik en zijn nauw gekoppeld aan de SeniorenRaad. De comités organiseren kaartmiddagen, biljartcompetities, lezingen en kerst-/sinterklaasfeesten, waaraan door ouderen enthousiast wordt deelgenomen.

Behalve de ouderencomités zijn er in Lopik algemene verenigingen en organisaties die zich actief richten op het welzijn van ouderen. Een voorbeeld hiervan is het buurthuis in Lopikerkapel, dat populair is en veel leden telt: 150. Er worden daar activiteiten georganiseerd voor jong en oud. Men komt samen in het gebouw "de Ouwe School". Het buurthuis krijgt een kleine jaarlijkse subsidie van de gemeente, maar ontvangt eigen inkomen uit contributie van de leden en de verhuur van de clubruimte voor bruiloften en partijen. De organisatie van de prutrace vormt het jaarlijkse hoogtepunt van het programma.

Onderdeel van dit buurthuis is de 55-plussos. De soos staat onder leiding van een voorzitter en twee dames die helpen bij het organiseren van gezelligheidsactiviteiten. Er wordt gekaart, men kan er rummikub spelen, klaverjassen en bingo spelen. Deelnemers geven per keer een vrijwillige bijdrage. Het programma van de soos wordt bekend gemaakt in de 60-Pluskrant van de SSL. Het gaat om een groep van ongeveer 25 min of meer vaste deelnemers, vooral vrouwen, maar ook enkele echtparen. Dit aantal blijft constant in de tijd: mensen overlijden en nieuwe leden melden zich aan via vrienden of familie. Vervoer van de ouderen naar het buurthuis is niet echt een probleem. Men rijdt met elkaar mee.

Andere organisaties in de gemeente Lopik die gezelligheidsactiviteiten organiseren voor ouderen, zijn o.a. de Zonnebloem en het welfarewerk van het Rode Kruis.

Rode Kruis, afdeling Benschop: Voor een groep van 80-90 jarigen worden eens per week in de Groenenhof in Benschop gezelligheidsactiviteiten georganiseerd, zoals kaarten en rummikub. Het gaat om een groep van ongeveer 16 personen, vooral vrouwen. De ouderen komen er graag en vinden een vakantieperiode van zes weken waarin er geen activiteiten plaatsvinden erg lang duren. Vanuit de bewoners van de Groenenhof zelf bestaat er weinig animo. Groenenhof stelt de ruimte gratis beschikbaar. Eerder vonden de activiteiten plaats in het dorps huis, maar daar was het gehandicapent toilet niet bruikbaar omdat er fietsen in stonden. Bij de ouderen viel dit slecht. Valentijnsdag, de jaarlijkse verwendag en kerst vormen de hoogtenpunten. Enkele activiteiten worden samen georganiseerd met de Zonnebloem en het ouderencomité in Benschop. Met het Rode Kruis, afdeling Lopik, is niet zoveel contact. Acht vrijwilligers zijn betrokken bij dit gebeuren. Bij toerbeurt organiseren zij een middag. Om de onderlinge band te versterken gaan de vrijwilligers eenmaal per jaar samen pannenkoeken eten. De vrijwilligers vragen zich af waarom er niet meer ouderen deelnemen. Iedereen van 65 jaar en ouder krijgt een brief, die aan huis wordt bezorgd, met informatie over de activiteiten.

Organisaties die bij de Vrouwenraad zijn aangesloten en niet specifiek voor ouderen zijn, tellen ook een aanzienlijk aantal oudere leden. Zij-Actief uit Cabauw bijvoorbeeld heeft 60 leden, waarvan er 18 boven de 65 jaar zijn.

Ouderen in Lopik nemen deel aan gezelligheidsactiviteiten van de ouderenvakbond ANBO.

Regelmatig organiseert de organisatie Lopikerwaard Seniorenreizen dagtochten en korte reizen voor ouderen uit de gemeente. Deelnemers gaan mee op eigen kosten. Er is altijd veel belangstelling voor deze reizen.

Vrijwilligerswerk.

Veel ouderen in Lopik doen vrijwilligerswerk. Cijfers bevestigen dit. Het kwam ook naar voren tijdens het onderzoek. Alle mannelijke/vrouwelijke sleutelinformanten en sommige van de ouderen die werden bezocht, waren actief als vrijwilliger. Oudere vrijwilligers in de gemeente Lopik zijn te vinden in de sectoren zorg, sport en cultuur, bij buurtverenigingen en ouderenverenigingen.

Zes dames die verbonden zijn aan de kerk bezoeken ouderen die het huis niet meer uitkomen. Het gaat om een groep van 10 tot 20 ouderen, meestal vrouwen en mannen die alleen zijn, maar ook wel echtparen. Qua aantal blijft de groep min of meer constant. Er overlijden mensen en er komen nieuwe mensen bij, die via de huisarts, burens en diaken worden doorverwezen naar de kerk. Andere organisaties, zoals de Zonnebloem, zijn ook actief in het ouderenwerk.

Voorzitter parochiale charitatieve instelling (PCI) van Lopik/Cabauw/Polsbroek

In de nieuwe beleidsnota Vrijwillige Inzet van de gemeente Lopik worden oudere vrijwilligers niet als aparte doelgroep benaderd. Het beleid richt zich op het faciliteren van vrijwilligerswerk in het algemeen. Ook oudere vrijwilligers zullen profiteren van de activiteiten die worden ontwikkeld in het kader van dit nieuwe beleid.

Kunst en cultuur

Wat betreft deelname aan kunstactiviteiten: ook in de gemeente Lopik zijn, net zoals in de rest van Nederland, ouderen geïnteresseerd in kunst en cultuur. Onder de bezoekers aan evenementen zijn ouderen altijd goed vertegenwoordigd. Ouderen in Lopik zijn lid van kunst- en cultuurverenigingen: ze zijn sterk vertegenwoordigd in koren, zangclubs, muziekverenigingen etc. Verder bestaat de Commissie Kunst en Cultuur voornamelijk uit ouderen.

De gemeente Lopik wil in de toekomst gaan investeren in deskundigheidsbevordering, workshops en trainingen voor vrijwilligers in de culturele sector. Omdat er veel oudere vrijwilligers in de kunst en cultuursector actief zijn, zullen ook zij hiervan profiteren. In de Kadernota Kunst en cultuur van de gemeente Lopik (2008-2010) wordt ingezet op het investeren in een breed aanbod van kunst en cultuur voor alle leeftijden, culturen en gezindten en een stevige culturele infrastructuur. Alhoewel ouderen geen specifieke doelgroep zijn, zullen de activiteiten, ontplooid in het kader van deze nieuwe nota, ook de ouderen in Lopik bereiken.

Bibliotheek

Volgens het GGD-MNonderzoek bezoekt 7% van de 65-plussers regelmatig een bibliotheek. Dat is 1% minder dan in andere gemeenten in de regio. Er is een grote lettercollectie aanwezig en de mogelijkheid bestaat om een medewerker van de bibliotheek aan huis te

laten komen die de leesbehoefte van de klant die niet in staat is om zelf de bibliotheek te bezoeken in kaart brengt en boeken aan huis aflevert.

Er is een bibliotheek in Lopik-dorp. De toegang tot de nieuwe (tijdelijke) ruimte is voor ouderen die zich moeilijk kunnen bewegen, vrij problematisch. De bibliotheek in Benschop ligt naast het dorps huis.

De bibliobus is onlangs opgeheven.

In het nieuw te ontwikkelen beleid voor de regiobibliotheek Lek & IJssel is een van de resultaatverwachtingen voor de doelgroep ouderen:

“het treffen van maatregelen om de collectie oude en nieuwe media onder de aandacht te brengen van ouderen”.

Ouderen ontvangen geen speciale korting bij de bibliotheek.

Conclusie

Ouderen in Lopik zijn actief. Er is een groot aanbod van voorzieningen.

9. Sociale relaties

Eenzaamheid onder ouderen in de gemeente Lopik

In Lopik zijn er sterke sociale banden tussen de mensen: vooral tussen familieleden, ook met de burens en met de buurt-dorpsgenoten. Er werd hier tijdens het onderzoek diverse malen als volgt naar gerefereerd: “hier staat de achterdeur altijd open”. Anderzijds werd er ook weer aan toegevoegd dat hierin de kernen kunnen verschillen.

De kerk is een belangrijk instituut voor mensen in deze streek. Kerkbezoek geeft een invulling aan de zondag. Aansluiting bij een kerk geeft verbondenheid en saamhorigheid. De maatschappelijke scheidslijnen naar religie zijn weliswaar aanwezig, maar vervagen steeds meer.

Maar ondanks de sterke onderlinge banden blijkt, volgens het gezondheidsrapport van de GGD, dat veel ouderen in de gemeente Lopik zich eenzaam voelen. Zowel in 2003 als in 2007 gaf circa 43% van de ouderen aan zich (soms) eenzaam te voelen.

“In Lopik-dorp is er waarschijnlijk meer eenzaamheid dan in Cabauw. Hier in Cabauw wordt er speciale aandacht gegeven aan mensen die alleen zijn. Ze worden bijvoorbeeld met de auto opgehaald om ergens naar toe te gaan. Als echtpaar samen hebben we het goed, maar we kunnen ons voorstellen dat mensen die er alleen voorstaan eenzaam zijn”.

Echtpaar uit Cabauw.

Sinds haar man is overleden, zeven jaar geleden, zit mevrouw elke dag van 5 uur 's middags tot 11 uur 's avonds alleen. Ook dit jaar ziet ze er weer tegenop om de winter door te komen. Dit vindt ze een heel zwaar aspect van weduwe zijn. Ze doet liever geen beroep op haar kinderen in de avonduren, want “die hebben het al zo druk”. Ze bellen haar 's avonds regelmatig op en dat kan ze erg waarderen.

Weduwe uit Polsbroek.

Door de ouderen die meededen aan het onderzoek wordt op verschillende manieren aangekeken tegen het verschijnsel eenzaamheid onder ouderen in Lopik. Sommigen zijn van

mening dat er veel wordt georganiseerd voor ouderen en dat het aan jezelf ligt als je hier geen gebruik van maakt. "Oudere mensen kunnen kritisch zijn en willen alleen volgens eigen plan handelen", zegt een van de geïnterviewden. Anderen denken dat er sprake is van eenzaamheid onder weduwen. Weduwnaars anderzijds zoeken vaker een nieuwe partner. Mensen zonder kinderen zouden ook wel eens eenzamer kunnen zijn. Vaak krijgen ze hulp van kennissen, maar niet altijd, wordt gezegd. Ook mensen die van buiten komen hebben misschien meer last van eenzaamheid. Sommige van degenen die werden geïnterviewd zijn zelf zeer actief in de gemeenschap en komen geen eenzaamheid tegen in hun omgeving: "op het platteland is er toch minder eenzaamheid". Anderen vinden dat eenzaamheid bij het leven hoort en dat je moet leren ermee om te gaan.

Activiteiten in het kader van het verlichten van de eenzaamheid onder ouderen.

Er gebeurt veel in de gemeente Lopik op het gebied van eenzaamheidsverlichting van ouderen. Verschillende lokale vrijwilligersorganisaties zijn hierbij betrokken. Hieronder een overzicht van een aantal belangrijke initiatieven.

Open tafel project.

55-plussers, met name alleenstaande mannen en vrouwen uit Benschop, Lopik-dorp, Polsbroek en Willige Langerak kunnen een keer per maand samen met leeftijdgenoten de warme maaltijd gebruiken. Op eigen kosten. Vervoer wordt geregeld. SSL heeft hierin een coördinerende rol.

Kerkelijk ouderenbezoek.

Het kerkelijk ouderenbezoek is onmisbaar als het gaat om het verlichten van de eenzaamheid van ouderen. Twee voorbeelden. De protestantse kerk in Lopikerkerk: 4 vrijwilligsters bezoeken ouderen boven de 70 jaar. De protestantse kerk in Lopik: er zijn 10 dames die ouderen boven de 70 jaar bezoeken als ze ziek of jarig zijn.

Zonnebloem Benschop/Polsbroek

De Zonnebloemvrijwilligsters bezoeken al jaren ouderen aan huis. Momenteel zijn er 26 vrijwilligers die 75 cliënten thuis bezoeken. De Zonnebloem heeft onlangs financiering gekregen van de Ronde Tafel in IJsselstein om sociale en gezelligheidsactiviteiten te organiseren. In 2007 werden er rond de 15 activiteiten georganiseerd, zoals bezoek aan een tuincentrum en samen winkelen. Er is een wisselend aantal deelnemers. Kerst wordt uitgebreid samen gevierd.

De Zonnebloem, afdeling Lopik-Cabauw, had voor het laatste kwartaal van 2008 een ontmoetingsochtend, een bingoavond en op 20 december een kerstviering op de agenda staan. Door 22 vrijwilligers worden rond de 60 ouderen thuis bezocht.

Rode Kruis welfare activiteiten.

De afdeling Lopik-Polsbroek heeft 18 vrijwilligsters. Gegevens over 2007: er werden 8 ouderen regelmatig thuis bezocht. Er werd geregeld een contactochtend georganiseerd. Elke dinsdagmiddag vonden er in "de Schutse" activiteiten plaats voor de bewoners, variërend van kersen eten tot het maken van paasbakjes. Het jaarlijkse uitstapje ging dat jaar naar het Openluchtmuseum in Arnhem. Er waren 100 deelnemers. In oktober bezochten de Rode Kruisvrijwilligsters Paleis Soestdijk. Enkele vrijwilligsters hielpen mee met het Open tafel project. Over de Rode Kruis activiteiten in Benschop werd eerder al geschreven.

Huisartsenbezoek aan huis.

De artsen in Lopik-dorp brengen bij een aantal personen van 80 jaar en ouder, woonachtig in Lopik, Cabauw, Jaarsveld, Uitweg en Lopikerkerk, sociale visites. Het gaat hier om mensen

die eenzaam zijn. Ze worden eens in de 3 maanden bezocht. De bloeddruk wordt gemeten, er wordt als het nodig is bloed geprikt en er vindt een gesprek plaats. Huisartsen verwijzen soms mensen, waarvan ze vermoeden dat ze eenzaam zijn, door naar SSL en adviseren dat zij regelmatig door een vrijwilliger worden bezocht.

Telefooncirkel.

SSL: een groep ouderen belt elkaar dagelijks op een vaste tijd volgens een vast rooster op. Een vrijwilliger opent en sluit de cirkel. Bij het signaleren van een noodsituatie wordt er actie ondernomen. Deelnemers ervaren de telefooncirkel als prettig en geruststellend. Er draaien momenteel twee telefooncirkels.

Netwerk vrijwilligers in de zorg.

Bestaat uit vrijwilligers in de zorg. Eenzaamheid is een van de kernthema's. Verschillende organisaties, kerken en professionele organisaties komen onder leiding van SSL bij elkaar om ervaringen uit te wisselen en informatie op te doen

Project eenzaamheid ouderen.

Halverwege 2008 ging het project Aanpak Eenzaamheid Ouderen van start. Uitgangspunt is dat bestaande vrijwillige en professionele organisaties samenwerken en afstemming zoeken om de dreigende vereenzaming bij ouderen vroegtijdig te herkennen en aan te pakken. Doel van het project is om vereenzaming van ouderen vroegtijdig te onderkennen en aan te pakken; ouderen die zeggen zich eenzaam te voelen zoveel mogelijk te helpen deze gevoelens weg te nemen. Hierdoor zal het aantal ouderen dat aangeeft zich eenzaam te voelen niet verder toenemen.

Het project wordt gefinancierd door de gemeente en wordt uitgevoerd door de SSL. In december 2008 vond de startbijeenkomst plaats, waarbij alle lokale organisaties die zich met eenzaamheid bezighouden, werden uitgenodigd. Er waren veel vrijwilligers aanwezig. Het project is nu structureel opgenomen in het welzijnssubsidieprogramma van de gemeente Lopik.

Momenteel wordt van de deelnemende organisaties in beeld gebracht wat er precies aan hulpverlening geboden kan worden.

10. Zorg

Zelfredzaamheid is een van de krachten van de Lopikse ouderen. Ouderen willen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen en onafhankelijk blijven. De meeste ouderen kunnen dit ook, omdat ze geholpen worden door familie, burens en vrienden als het nodig is. Daarnaast stimuleert het grote aanbod van zorgvoorzieningen, geboden door overheid en vrijwilligersorganisaties, de zelfredzaamheid van ouderen.

Ouderen uit Lopik die erg hulpbehoevend zijn geworden en niet meer alleen kunnen blijven wonen omdat ze veel ongeplande zorg nodig hebben of zich onveilig/onrustig voelen, gaan meestal naar een aanleunwoning of zorgcentrum in Lopik-dorp, IJsselstein of Schoonhoven, of worden opgenomen in een instelling in Utrecht/Nieuwegein.

GGD-MN heeft onderzocht hoeveel ouderen in Lopik beperkingen hebben in hun zelfredzaamheid. Het blijkt dat 7% van de leeftijdsgroep 65-74 jarigen hulp nodig heeft bij dagelijkse handelingen, zoals aankleden of wassen. Van de leeftijdscategorie 75 en ouder is

dit percentage 24%. Dit laatste cijfer ligt 4% hoger dan het gemiddelde percentage voor de regio.

Er zijn gedetailleerde gegevens verzameld over het gebruik van verschillende typen huishoudelijke en professionele hulp per leeftijdscategorie ouderen. Van de groep ouderen van 65-74 jaar maakt 19% gebruik van hulp. Het gaat hier vooral om huishoudelijke hulp op particuliere basis. Er wordt veel gebruik gemaakt van hulp door de 75-plussers: meer dan 53%. Ook hier weer neemt huishoudelijke hulp een belangrijke plaats in. 23% van hen bijvoorbeeld maakt gebruik van de thuiszorg, 11% van hulp bij persoonlijke verzorging, 3% van verpleging en 6% van ouderen gaat naar een dagopvang of dagbehandeling (bron: GGD-MN).

De vierwekelijkse rapportage Wmo, peildatum 3-8-2008, van het Centraal Administratiekantoor Bijzondere Zorgkosten laat zien dat het aantal personen dat gebruik maakt van huishoudelijke hulp en het aantal daaraan gekoppelde zorguren, grotendeels valt in de categorie ouderen van 75-plus. En daarbinnen is de leeftijdsgroep van 80 jaar en ouder sterk vertegenwoordigd.

De komende jaren wordt voor Lopik een stijging in de zorgvraag verwacht. Rond 2015 zal op basis van de nu beschikbare informatie de omslag plaatsvinden van een groene naar een grijze gemeente. De oververtegenwoordiging van jongeren verandert dan in een oververtegenwoordiging van senioren/ouderen. Er wordt een toename van zorgconsumptie verwacht vanwege een toename van 500 senioren over de periode 2008-2015. Vanaf 75 jaar zal de hulpbehoefte flink toenemen, zowel voor huishoudelijke als persoonlijke verzorging.

Mantelzorg in Lopik

Omdat ouderen in Lopik vaak kunnen rekenen op mantelzorg vanwege de sterke familiebanden zijn ze in staat langer thuis te blijven wonen en verzorgd te worden dan elders in de regio het geval is. Het GGD-MNonderzoek toont aan dat in de gemeente Lopik door 5% van de 65-plussers mantelzorg wordt gegeven en dat 10% van de 65-plussers mantelzorg ontvangt. De mantelzorg die wordt gegeven bestaat vooral uit huishoudelijke hulp (42%), begeleiding en vervoer (40%) en administratieve hulp (38%).

Oudere mantelzorgers

Het aantal mantelzorgers en de intensiteit van de geboden hulp is in de afgelopen jaren toegenomen. In de gemeente Lopik geeft 23% van de mantelzorgers aan de belasting zeer zwaar te vinden (GGD-MNonderzoek. Oudere mantelzorgers verschillen van andere mantelzorgers omdat ze fysiek minder aankunnen. Volgens de medewerksters van SSL zijn oudere mantelzorgers in Lopik verder:

- Minder assertief dan jongere mantelzorgers;
- Vaker ongerust (bijv. over wat er gaat gebeuren als de partner wegvalt);
- Minder geïnformeerd.

Daarnaast worden andere belangrijke knelpunten in de mantelzorg gesignaleerd:

- Ouderen beschouwen zichzelf vaak niet als mantelzorger (dit geldt voor mantelzorgers in het algemeen);
- Mantelzorgers met partners die depressief zijn, zijn moeilijk bereikbaar; ze nemen nauwelijks deel aan activiteiten voor mantelzorgers;
- Indicatie respijtzorg werkt niet altijd in de praktijk: de partner kan vaak geen gebruik maken van een ziekenhuisbed, dat daar eigenlijk wel voor is bedoeld, omdat eigen patiënten voor gaan.

Steunpunt mantelzorg

In de gemeente Lopik is een steunpunt mantelzorg. Het steunpunt is vier ochtenden in de week van 9 tot 11 uur bereikbaar. Het steunpunt biedt een luisterend oor, informatie en advies en praktische ondersteuning. Het steunpunt wordt georganiseerd door SSL.

Mantelzorgactiviteiten

SSL biedt een reeks van mantelzorgactiviteiten aan. Er worden themabijeenkomsten georganiseerd, er zijn ontmoetingsbijeenkomsten voor mantelzorgers, er kan respijtzorg worden geregeld en er wordt informatie gegeven door middel van een mantelzorggids en een nieuwsbrief. Er kan bemiddeld worden bij het aanvragen van diensten. Eenmaal per jaar wordt er in november een landelijke dag van de mantelzorg georganiseerd, waaraan de gemeente Lopik actief meedoet. Op dit moment staan er rond de 100 mantelzorgers geregistreerd.

Mantelzorg en wonen

In de gemeente Lopik is het sinds kort mogelijk om binnen de bestaande woning of een bestaand bijgebouw 250 meter³ te verbouwen ten bate van huisvesting voor mantelzorg. Er wordt van de aanvrager een verklaring gevraagd van de behandelend arts waarin staat dat huisvesting t.b.v. mantelzorg nodig is. Uiteindelijk zal het betreffende gebouw weer in de oorspronkelijke staat moeten worden teruggebracht. Van dit nieuwe beleid zullen vooral ouderen kunnen profiteren. Op deze wijze zullen ze langer thuis kunnen blijven wonen en zal opname in een zorgcentrum kunnen worden uitgesteld of vermeden.

Andere zorgvoorzieningen

Het overheidsbeleid is erop gericht om ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen. Ter ondersteuning hiervan worden er voor ouderen aan huis allerlei zorgdiensten aangeboden. Hieronder worden een aantal belangrijke zorgvoorzieningen die men in de gemeente Lopik aantreft, op een rij gezet. Vrijwilligers spelen een belangrijke rol bij het aanbieden van aanvullende diensten op het gebied van welzijn en zorg in de gemeenschap, c.q. aan ouderen.

Wmo-loket

In de gemeente Lopik functioneert sinds 1 januari 2007 het Wmo-loket. Het loket is gevestigd in het gemeentehuis. Het is tweemaal per week open, op maandag- en donderdagochtend van 9 tot 12 uur. Buiten deze tijden om kan men bij de gemeente Nieuwegein terecht, waar ook de indicatie plaatsvindt, en van waaruit Wmo-consulenten op huisbezoek gaan bij cliënten in Lopik. Het loket in Lopik is gedurende de openingstijden ook telefonisch bereikbaar.

Er kwamen rond de 400 aanvragen binnen bij het Wmo-loket in Lopik in 2008, inclusief de telefonische vragen. De meeste aanvragen hebben betrekking op zorg: huishoudelijke zorg en hulpmiddelen. Er werd in 2009 beleidsoverleg gehouden met welzijnsinstellingen en de woningbouwverenigingen, gecoördineerd door de gemeente Lopik, over hoe het loket zich verder zou kunnen ontwikkelen tot een breed en digitaal Wmo-loket. Aanbevolen werd om voor de gemeente Lopik een sociale kaart te gaan ontwikkelen. Hiervoor werd in 2010 geld opgenomen op de begroting.

Huisartsen

Er zijn twee huisartsen in Benschop, een huisarts in Polsbroek en er is behalve een aparte praktijk, een praktijk met drie huisartsen in Lopik-dorp. In Lopikerkapel, Uitweg, Jaarsveld, Cabauw en Willige Langerak is geen huisarts. Medicijnen moeten worden gehaald in Lopik-dorp, waar een apotheek is. In Benschop en Polsbroek is er een apotheekhoudende huisarts. Er werd tijdens het onderzoek gezegd dat artsen aan huis komen, maar alleen als het echt nodig is.

Algemeen Maatschappelijk Werk

Door de inwoners van de gemeente Lopik kan er een beroep gedaan worden op de maatschappelijk werkers van het AMW, die praktijk houden in Lopik-dorp. In 2007 waren er 18 personen van 60 jaar en ouder in de hulpverlening. Van hen waren 12 personen 65 jaar en ouder. Voor 2008 wordt verwacht dat de hulpverlening minimaal gelijk blijft aan het niveau van 2007. Het ging in 2007 om 5 vrouwen en 7 mannen van 65 jaar en ouder. Type klachten waarvoor ze werden behandeld:

- Relationale problemen (5)
- Psychosociale problemen (4)
- Materieel/financiële problemen (3)

Maaltijdvoorziening

Tafeltje Dekje bezorgt een keer per week koelvers-maaltijden bij de cliënten thuis. Dit gebeurt door vrijwilligers. De dienst, die wordt gecoördineerd door SSL, is bedoeld voor mensen die niet in staat zijn om zelf te koken.

Terminale Ondersteuning aan huis

Terminaal zieken sterven het liefst thuis in de eigen omgeving, omringd door familie of bekenden. In Lopik willen familieleden zo lang mogelijk zorgen voor een zieke ouder, die zich in de terminale fase bevindt. Zo is er het voorbeeld van een oude vader met 12 kinderen, die elk bij toerbeurt - dag en nacht - 4 uren voor hem zorgden.

De Stichting Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg Zuid-Utrecht kan door de thuiszorg, huisartsen of familie ingeroepen worden om ondersteuning te bieden aan de stervende in de thuissituatie. In 2007 waren er 14 hulpinzetten in de gemeente Lopik. Het ging 10 keer om een alleenstaande en 4 keer om een samenwonende cliënt. Het betrof 9 vrouwen en 5 mannen. De stichting krijgt jaarlijks een kleine subsidie van de gemeente Lopik.

Boodschappen/ winkels

Gegevens wijzen uit dat 20% van de ouderen in de leeftijdscategorie 75-plus vaak behoefte heeft aan hulp bij het boodschappen doen en 28% van hen hier soms behoefte aan heeft. Dit is niet verwonderlijk gezien het slechte voorzieningenniveau in een groot deel van de gemeente. Er zijn geen winkels meer in Jaarsveld, Polsbroek, Polsbroekerdam, Uitweg, Willige Langerak en Cabauw. In Uitweg bijvoorbeeld was vroeger nog een groenteboer, een schoenmaker en een kruidenier. Nu komt er een SRV/rijdende bakker langs, die een kleiner assortiment heeft en duurder is. Ouderen willen meestal best wel wat extra betalen voor deze service aan huis. Vlees kan alleen op bestelling, of men moet ervoor naar Lopik-dorp/Benschop gaan. Een oudere mevrouw uit Willige Langerak kan het zeer waarderen dat de bakker de 'kar' het erf oprijdt en de boodschappen in de bijkeuken neerzet. "Vroeger kwam de kar vier keer per week langs, nu nog maar een keer", vertelde ze.

Winkels in de buurt worden niet alleen gemist vanwege praktische redenen, maar vooral ook vanwege de gezelligheid eromheen, de contacten, het sociale praatje dat erbij hoort.

Wel thuis

Het gaat hier om een voorziening op kleine schaal, gecoördineerd door SSL, die ouderen begeleidt bij het zelfstandig blijven wonen tot het moment dat ze geplaatst worden in een verzorgings- of verpleegtehuis.

Meldpunt Vrijwillige Thuishulp

Bij het meldpunt vrijwillige thuishulp van SSL worden hulpvragen van ouderen, minder validen en zieken die zelfstandig wonen en niet directe hulp in de omgeving kunnen krijgen, aangenomen en geanalyseerd en vervolgens bij de juiste organisaties neergelegd.

Conclusie

Ouderen in Lopik zullen steeds meer zorg nodig hebben. Er is een groot aanbod van zorgvoorzieningen in de gemeente Lopik. Oudere mantelzorgers hebben behoefte aan ondersteuning. Het gebrek aan winkelvoorzieningen wordt door ouderen ervaren als een probleem.

11. Taboes met betrekking tot ouderen

Het taboe van de 'stille armoede' komt voor in de gemeente Lopik. Dit kan ook opgaan voor ouderen die een laag levens- en inkomensniveau hebben en hierin berusten. Zozeer dat ze geen actie ondernemen om uit deze situatie te komen. Onbekendheid met de bestaande voorzieningen speelt hier ook mee.

Geweld tegen ouderen en homoseksualiteit onder ouderen zijn andere taboes. Het is niet bekend in hoeverre geweld tegen ouderen in de gemeente Lopik voorkomt. Echter, gezien de landelijke trends en cijfers kunnen we ervan uitgaan dat het hier ook speelt. Over homoseksualiteit onder ouderen in Lopik is niets bekend. De gemeente Utrecht heeft onlangs een project opgezet voor deze groep ouderen.

Rondom dementie en eenzaamheid hangt ook een sfeer van taboes.

12. Informatie over voorzieningen voor ouderen

Een van de aanbevelingen van het 'preventief huisbezoekproject is het verschaffen van meer informatie over voorzieningen, activiteiten, organisaties en beleid betreffende ouderen. De 60-Pluskrant is een goed middel om hierin te voorzien. De krant komt tweemaal per jaar uit en staat boordevol informatie over activiteiten en diensten die voor ouderen in Lopik relevant zijn. Er worden rond de 1800 exemplaren uitgedeeld onder de ouderen in Lopik. De krant ligt ook bij buurthuizen en huisartsen ter inzage. De ouderen, die werden bezocht, waren stuk voor stuk enthousiast over de krant. Zij waarderen de inhoud en de vormgeving en bewaren de krant zorgvuldig op een centrale plaats in huis.

Daarnaast heeft het Wmo-loket een duidelijke informatiefunctie naar gebruikers van de Wmo-voorzieningen: ouderen en andere kwetsbare groepen. De informatiefunctie van het loket is op dit moment nog beperkt.

Tijdens het onderzoek bleek dat ouderen niet goed op de hoogte zijn van het werk van de SeniorenRaad en het Wmo-raad, alhoewel wat deze laatste organisatie betreft gemiddeld meer mensen in de gemeente Lopik de Wmo-raad kennen dan in andere gemeenten het geval is.

Ook kent men het Wmo-loket vaak niet. Dit beïnvloedt niet per definitie het gebruik ervan. Het zijn vaak de kinderen die bij het Wmo-loket voorzieningen voor de ouders aanvragen.

Eerder werd al geconstateerd dat ouderen vaak niet op de hoogte zijn van financiële voorzieningen die voor hen zijn bedoeld.

Conclusie

Ouderen in de gemeente Lopik hebben een duidelijke behoefte aan informatie over voorzieningen en regelingen die bedoeld zijn voor ouderen.

13. Ouderenorganisaties in de gemeente Lopik

Ouderencomités

In de volgende kernen is er een ouderencomité: Benschop, Cabauw, Jaarsveld, Lopik-dorp, Lopikerkapel/Uitweg, Polsbroek en Willige Langerak. De ouderencomités, die al decennia bestaan, organiseren gezelligheidsactiviteiten voor ouderen: spelmiddagen, lezingen, en kerstviering om een paar voorbeelden te noemen. Hiervan wordt door ouderen graag gebruik gemaakt. Echter niet alle ouderen doen mee. Ouderen die van buiten de gemeente komen schijnen zich er niet zo mee te identificeren.

De ouderencomités zijn niet per definitie kerkgebonden. Gesignaleerd wordt dat het de laatste tijd steeds moeilijker wordt om bestuursleden te werven voor de ouderencomités.

Als onderdeel van het onderzoek werd er een bezoek gebracht aan twee bestuursleden van het ouderencomité van Jaarsveld. Zie het verslag hieronder.

Deelnemers aan activiteiten georganiseerd door het ouderencomité Jaarsveld

De activiteiten, die worden georganiseerd staan voor alle ouderen open. Iedereen is welkom. Er doen zelfs ouderen mee, die oorspronkelijk uit Jaarsveld afkomstig zijn maar die naar Lopik-dorp zijn verhuisd. Het gaat om een groep van 25 personen, vooral weduwen. Er zijn enkele echtparen, maar praktisch geen mannen. Mannen hebben drempelvrees, wordt gezegd. Iedereen vanaf 60 jaar en ouder is welkom, maar de leeftijden van de deelnemers zijn hoger: van 70 tot 90 jaar. Het is gebleken dat er weinig belangstelling is voor de meer serieuze activiteiten, zoals lezingen die worden georganiseerd. Er was eens een spreker over zigeuners en iemand die kwam vertellen over Artsen zonder Grenzen. De lezingen trokken weinig belangstellenden. Het aantal deelnemers, dat meedoet, is min of meer constant. Er vallen mensen weg en er komen mensen bij.

Activiteiten van het ouderencomité Jaarsveld

Elke maand wordt er iets bijzonders georganiseerd, zoals bingo of een spelmiddag. In het begin van het jaar is er een nieuwjaarsreceptie. Soms gaat men samen op stap. Dit jaar werd een bezoek gebracht aan een geitenfarm. Voordat de gezelligheidsactiviteit plaatsvindt is er eerst een half uur bewegen voor ouderen. De activiteiten worden georganiseerd in De Fuik, het gemeenschapshuis van de protestantse kerk. Iedere oudere is welkom. Uitnodigingen voor activiteiten worden door vrijwilligers aan huis gebracht. Soms wordt er een kleine bijdrage van de deelnemers gevraagd. Iedereen die jarig is krijgt een kaart. De activiteiten vinden plaats in twee termijnen in het jaar: van januari tot mei en dan weer vanaf september tot december.

Bestuur van het ouderencomité Jaarsveld

Het bestuur van ouderencomité Jaarsveld bestaat uit vier leden: een voorzitter, een penningmeester, een secretaris en een gewoon lid, allen dames die al heel lang actief zijn. Het zou wel eens moeilijk kunnen worden om vrijwilligers te vinden voor het bestuur als zij ermee ophouden. Het bestuur vergadert vier maal per jaar. Het is allemaal vrijwilligerswerk. Het comité probeert eigen inkomsten te werven. Bijvoorbeeld: de prijs van de koffie die wordt geschonken tijdens een activiteit is inclusief een percentage dat naar het comité zelf gaat.

Samenwerking van het ouderencomité Jaarsveld

Samenwerking met andere ouderencomités: met Lopijkerkapel wordt samen het jaarlijks grote uitje georganiseerd. Verder komen de ouderencomités uit de gemeente Lopik een paar keer per jaar bij elkaar. In september bijvoorbeeld was er een openingslunch met alle comités samen voor de start van het seizoen. Van het comité Jaarsveld is, net als bij de andere comités het geval is, een persoon afgevaardigd in de SeniorenRaad.

Ouderencomité van Jaarsveld.

SeniorenRaad

In 2008 is de Stichting SeniorenRaad Lopik opgericht. De gemeente verleende toen een oprichtingssubsidie. 2008 was een oriëntatiejaar. Organisatorisch en financieel werden er stappen gezet. Alle ouderencomités zijn vertegenwoordigd in het bestuur van de SeniorenRaad, evenals de ouderenvakbonden. De SeniorenRaad adviseert de gemeente, gevraagd en ongevraagd, over alles wat met ouderen te maken heeft en komt op voor de belangen van ouderen in de gemeente Lopik. Voor 2009 werd een structurele subsidie van rond de € 23.000,- aangevraagd bij de gemeente. In dit bedrag zijn de kosten voor de ouderencomités opgenomen.

De SeniorenRaad is een vervolg op het Breed Platform Ouderen Beleid Lopik (B.P.O.L.) opgericht in 1991. Het platform hield in 2008 op te bestaan. Het bestond uit vertegenwoordigers van instellingen en organisaties die met ouderen werken, zoals bijvoorbeeld de thuiszorg, de woningcorporaties, de ouderencomités, huisartsen. Het B.P.O.L. was een adviesorgaan voor ouderenzaken. Uiteindelijk bleek dat de B.P.O.L. niet functioneerde zoals de bedoeling was.

Andere organisaties

Ouderenbonden

Er zijn twee ouderenvakbonden actief in de gemeente Lopik. De ANBO, een landelijke algemene seniorenorganisatie voor 50-plussers, die onafhankelijk is van politiek en religie, en de KBO: de Katholieke Bond van en voor Ouderen. De vakbonden komen op voor de belangen van ouderen, maar bieden ook diensten aan zoals hulp bij belastingformulieren invullen en de zorg- en huurtoeslagformulieren. De KBO organiseert gezelligheidsactiviteiten voor ouderen zoals dagtrips, kaartmiddagen en fiets- en wandeltochten.

Wmo-raad

Er is in de gemeente Lopik een Wmo-raad die opkomt voor de belangen van de gebruikers van het Wmo-loket en de Wmo-voorzieningen. De raad, waarin verschillende sectoren uit Lopik zijn vertegenwoordigd, vergadert eenmaal per maand, telkens in een andere kern om zo een band te creëren met de hele Lopikse gemeenschap. Er komen verschillende kwesties aan bod zoals de problemen rond de regiotaxi en de huishoudelijke hulp. Organisaties en burgers worden uitgenodigd om "hun verhaal" te komen vertellen tijdens de vergadering. De raad heeft een duidelijke functie en fungeert als een soort "waakhond" van het gemeentebestuur en de uitvoering ervan op het gebied van de Wmo.

Conclusie

Er zijn veel ouderenorganisaties actief in de gemeente Lopik. Het wordt steeds moeilijker om bestuursleden te vinden. De nadruk van deze organisaties ligt vooral op het bieden van gezelligheid en ontspanning. De vakbonden en de Seniorenraad doen aan belangenbehartiging.

14. Behoeften van ouderen: afronding

Ouderen thuis

In de vorige paragrafen zijn we uitvoerig ingegaan op de situatie van ouderen in de gemeente Lopik. Er is een beeld geschetst van de behoeften van ouderen en het aanbod van voorzieningen voor ouderen. Op basis hiervan zijn er suggesties gedaan voor verbetering van de situatie van ouderen.

Aan 10 informanten werd de vraag voorgelegd wat volgens hen de behoeften en problemen van ouderen in de gemeente Lopik zijn. Zoals uit onderstaand overzicht blijkt, zijn er veel overeenkomsten met wat eerder al werd beschreven. Er werden echter ook enkele nieuwe aandachtspunten m.b.t. ouderen aangedragen.

Behoeften/problemen van ouderen in de gemeente Lopik (op basis van enquêtevraag)		
Soort behoefte	Aantal malen genoemd	Toelichting
<i>Wonen</i>	6	<i>Meer en grotere seniorenwoningen voor echt- paren; meer behoefte aan praktische ouderen- woningen en/of kleinschalige wooneenheden, waar men met behulp van burens langer zelfstandig kan wonen; te weinig woon-aanbod voor demen- terenden; te weinig woon-zorgcombinaties.</i>
<i>Eenzaamheid</i>	4	<i>Van oudsher is de "Lopiker" op zichzelf</i>
<i>Vervoer</i>	3	<i>(Openbaar) vervoer vanuit buurt naar bijeen- komsten of winkels</i>
<i>Gebrek aan voorzieningen</i>	3	<i>Vooral in de kleine kernen, geen opticien</i>
<i>Infrastructuur</i>	2	<i>Trottoirs slecht begaanbaar: smal, ongelijk, verkeerd geplaatste verkeersborden, lantaarns, geparkeerde auto's.</i>
<i>Informatie</i>	1	<i>Helderheid en begeleiding in de wet- en regelgeving</i>
<i>Ontmoetingscentrum</i>	1	<i>Voor Lopik-dorp</i>
<i>Gezondheidscentrum</i>	1	
<i>Beperkte recreatie/uitgaan</i>	1	
<i>Beperkt sportaanbod</i>	1	<i>Voor groep 55-70 jaar</i>
<i>Ouderenadviseur, case manager om orde op zaken te stellen</i>	1	
<i>Financiële problemen</i>	1	
<i>Overbelasting mantelzorger</i>	1	
<i>Houding ouderen</i>	2	<i>Bescheiden, te afwachtend, neiging 'niet te zeuren', hard voor zichzelf zijn en daardoor meer kans op eenzaamheid</i>

Wat vinden ouderen zelf ?

De (beperkte) groep ouderen, die werd bezocht tijdens het onderzoek, noemt als belangrijkste knelpunten: vervoer, de winkelvoorzieningen, met name kleine winkels in de buurt, de minder hechte burensrelaties, woonvoorzieningen voor ouderen en het gebrek aan gezelligheid in vergelijking met vroeger. Ouderen zonder partner vinden het moeilijk om

alleen te zijn of om alleen beslissingen te moeten nemen. De man van een van de echtparen die werden geïnterviewd was van mening dat er vroeger veel meer gezelligheid was en dat de traditie om ouderen op de boerderij te laten wonen veel voordelen heeft. Zijn vrouw anderzijds vindt dat het voor ouderen tegenwoordig veel beter is dan vroeger: je kunt gemakkelijk een rollator krijgen of een scootmobiel om een voorbeeld te noemen. Zij is van mening dat er voor ouderen veel gedaan wordt in de gemeente Lopik.

Over het algemeen heerst er tevredenheid over de leefsituatie onder de ouderen die werden bezocht. Zij kunnen zich redden, hebben kinderen en kleinkinderen in de buurt en hebben een goed sociaal leven. Wel is het goed te beseffen dat het hier maar om een klein aantal ouderen uit de gemeente Lopik gaat en dat die ouderen werden bereikt die zich open stelden voor deelname aan het onderzoek.

Bijzondere groepen ouderen

Ouderen in een woon- en zorgcentrum

In Lopik-dorp is er het woon-/zorgcentrum de Schutse voor zorgbehoeftige ouderen. Het centrum heeft 34 intramurale zorgplaatsen en 28 aanleunwoningen. De Schutse maakt onderdeel uit van de AxionContinugroep. Ouderen die thuis niet meer zelfstandig kunnen wonen gaan naar de Schutse. Kunnen ze daar niet meer worden opgevangen, dan komen ze terecht in een verpleegtehuis in IJsselstein of Utrecht. Wat biedt de Schutse, en aan wie? Behalve verzorging aan de bewoners worden er sociale activiteiten georganiseerd. Voor ouderen uit de omgeving is er een dagopvang. Er komen ouderen die graag sociale contacten willen opdoen, waaronder ook demente ouderen.

De Schutse biedt extramuraal zorg aan ongeveer 20 ouderen in de omgeving. De bewoners van de aanleunwoningen kunnen gebruik maken van de diensten van het centrum zoals bijvoorbeeld het restaurant. Ze regelen zelf zorg en huishoudelijke hulp via de thuiszorg.

De Schutse heeft onlangs een kleine afdeling geopend voor dementerenden (6 plaatsen verpleeghuiszorg). Eerder gingen mensen met deze indicatie naar IJsselstein. Verder heeft het centrum 2 plekken voor kortdurende opname.

De bewoners van het zorgcentrum hebben soms behoefte aan informatie en hulp bij het regelen van hun financiële zaken of het aanvragen van voorzieningen. Een ander knelpunt is de wachtlijst is: er staan 8 personen op de wachtlijst voor de Schutse en 10 personen voor de aanleunwoningen.

Allochtone ouderen

Lopik telt relatief weinig ouderen die in het buitenland geboren zijn. Een aandachtsgroep zijn Marokkaanse en andere ouderen van niet-westerse afkomst. Op dit moment is deze groep nog klein, maar in de toekomst zal dit veranderen. Het is belangrijk te weten of deze groep ouderen speciale behoeften heeft en problemen ervaart. Dit zou te maken kunnen hebben met hun culturele achtergrond en maatschappelijke positie, maar ook met hun historie van vestiging in Nederland en de onbekendheid met de taal en het Nederlandse systeem. Er zijn nog maar heel weinig allochtone ouderen en de eerste indruk is zij geen speciale behoeften hebben.

Bijlagen

Bijlage 1

Literatuurlijst

GGD-Midden Nederland onderzoek.
Lokale resultaten 'Senioren in beeld'. Gemeente Lopik. 2006.

Kadernota voor de Programma Begroting 2010-2013.
Gemeente Lopik.

Nota Volkshuisvesting Montfoort en Lopik 2006-2010.
Visie, beleid, doelstellingen en maatregelen voor de volkshuisvesting in de gemeenten Montfoort en Lopik. Februari 2006.

Ouderenbeleid in het perspectief van de vergrijzing.
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. 2005, geactualiseerd in 2007 (geen vervolg).

Preventief huisbezoek.
Rapportage projectperiode 2002-2005. SSL. Lopik. 2006.

Startnotitie Ouderenbeleid.
Gemeente Lopik. 2008.

Situatieanalyse van ouderen in de gemeente Lopik.
Gemeente Lopik. 2009.

De Woningmarkt in Montfoort en Lopik 2005-2009.
Woningbehoeftenonderzoek gemeente Montfoort en gemeente Lopik. Januari 2005.

Wonen, Welzijn en Zorg.
'Wel Thuis'. 2007.

Bijlage 2

Vragenlijst interviews met ouderen gemeente Lopik

Beschrijf de situatie van de oudere. Gezinssamenstelling, woonsituatie, leeftijd, man/vrouw, hoe lang al woonachtig (uit ander dorp) ?

Recente belangrijke gebeurtenis die van invloed is op leefsituatie ?

Hoe is het om als (jonge) oudere te leven in deze gemeente, in dit gebied ?

Wat vindt u goed en prettig/tevreden ?

Is er iets wat u mist ?

Hoe is het in vergelijking met vroeger, wat is er anders/beter/slechter
Relateer aan eigen situatie/gemeenschap. Hoe kijkt u aan tegen deze ontwikkelingen ?

Als u echt oud wordt, hoe ziet u dan uw eigen woonsituatie ? (wens om te verhuizen)
Wat hebben ouderen nodig als ze oud zijn, wat betref huisvesting ?

Wat vindt u goed geregeld in uw eigen situatie, in de gemeente ?

Wat mist u in uw eigen situatie, in de gemeente ?

Kent u de SeniorenRaad ? Hoe vindt u dit initiatief ? Wat zou SRL volgens u moeten doen ?

Bent u lid van een club, gaat u wel eens naar gezelligheidsactiviteiten ? Welke ?

Mobiliteit: gaat u wel eens ergens naar toe ? waar naar toe, hoe vervoert u zich dan ?
Wat zijn uw ideeën over de vervoersmogelijkheden in de gemeente ?
Wat is er goed en wat kan er beter ?

Kent u het Wmo-loket, hoe, wel eens geweest, voor wat ?

Wmo-platform ?

Heeft u de SSL 60-pluskrant ? wat vindt u ervan, leest u de krant ?

Bijlage 3

Enquêteformulier informanten situatieanalyse

1. Kracht(en) van de ouderen in Lopik/bijdrage aan de samenleving?

Noem er zo mogelijk 3 tot 5, liefst zo concreet mogelijk

2. Behoeften/problemen van ouderen in Lopik?

Noem er 3 tot 5, liefst zo concreet mogelijk

3. Wat maakt de positie van ouderen in Lopik (eventueel)anders dan elders?

4. Wat heeft men in Lopik nodig om deze problemen/behoeften aan te pakken?
(Zo realistisch mogelijk)

Bijlage 4

Namen van informanten

De Schutse Lopik.

Mw. Els de Vries, zorgmanager

Gemeente Lopik

Mw. Alie van der Plas, beleidsmedewerker

Dhr. Piet Daalhof, beleidsmedewerker tot 1 augustus 2008

Gereformeerde kerk

Mw. Aleid Lammers

Hervormde Kerk

Mw. Alie de Bruin

Huisarts Lopik

Dr. Martijn Oosterveen

Ouderencomite Jaarsveld

Mw. Cock Vink, penningmeester

Mw. Alie van Schaaik, lid van het bestuur

PCI Lopik/Cabauw en Polsbroek

Mw. Carla Overbeek

SeniorenRaad

Dhr. Dick Gmelig Meijling, penningmeester

55-plus Soos. Lopikerkapel

Dhr. G. Markies(voorzitter) en mw. Coby Verhoeven

SSL

Mw. Babette Romijn en mw. Ilse Nederend

Vrouwenraad

Mw. Arendje Vriezema, voorzitter

Wmo-raad

Mw. Tineke Loogman

Telefonische interviews

Buurtbus. Dhr. Jean Coulier

Cursusproject Benschop

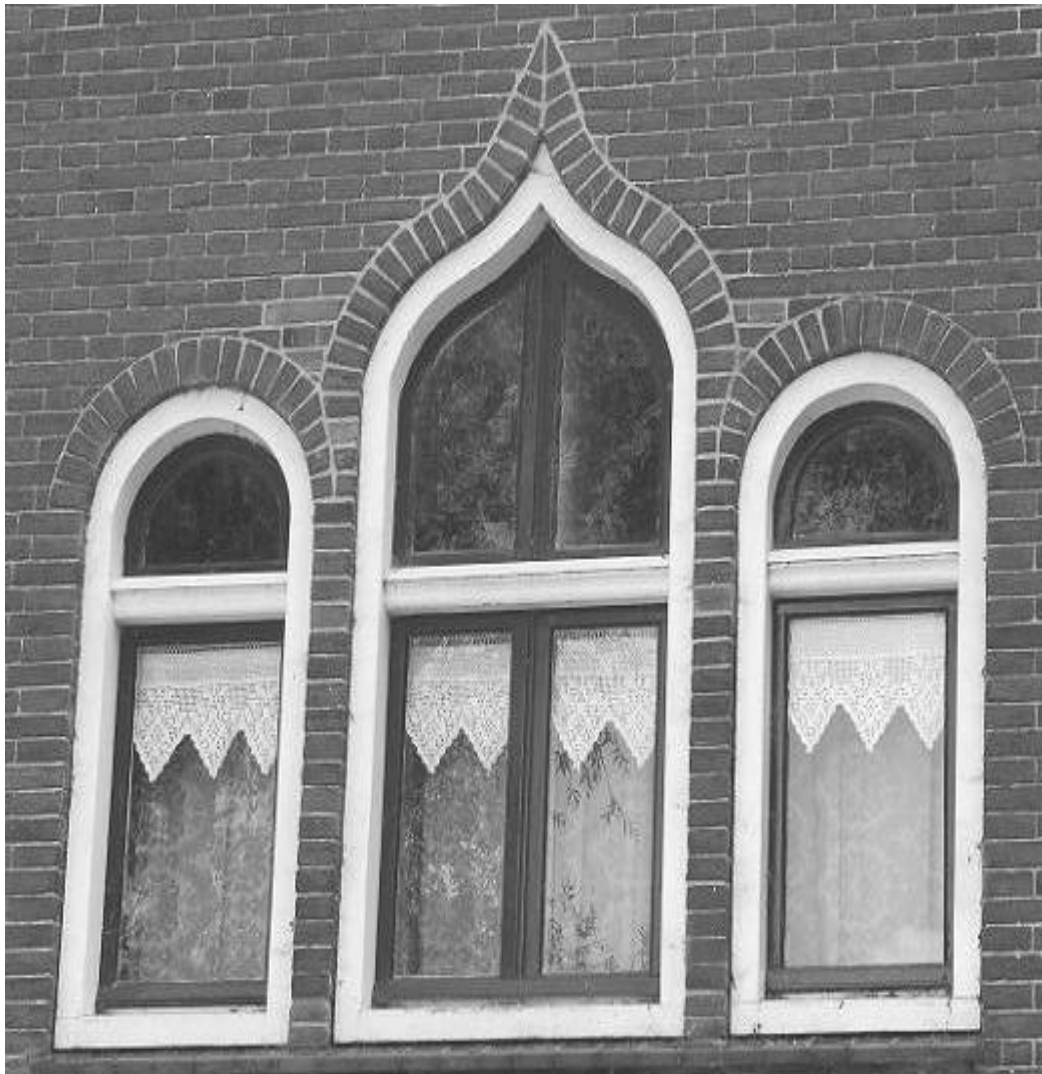
Rode Kruis Benschop. Mw. Groenewegen

Zonnebloem

Deel 2

LOKAAL OUDERENBELEID

INHOUDSOPGAVE

blz.

Overzicht gebruikte afkortingen	43
1. Inleiding	44
2. Beleidskaders van het lokaal ouderenbeleid	45
<i>a. Landelijk beleid voor ouderen</i>	45
<i>b. Provinciaal beleid voor ouderen</i>	46
<i>c. Lokale beleidskaders voor ouderen</i>	47
3. Doelstellingen, doelgroepen en uitgangspunten	48
4. Lokaal ouderenbeleid verder uitgewerkt	51
4.1. Beleidsprioriteiten	51
<i>a. Situatieanalyse</i>	51
<i>b. Formuleren van de beleidsprioriteiten</i>	54
4.2. Lokaal ouderenbeleid, activiteiten en effecten	56
4.3. Aspecten van de uitvoering van het beleid	61
5. Doelstellingen, beleidsprioriteiten en activiteiten: een overzicht	63
6. Kosten van het ouderenbeleid	64
7. Beslispunten	64
<u>Bijlagen</u>	
1. Kenmerken van de 7 beleidsprioriteiten van het ouderenbeleid.....	66
2. Activiteiten 2010 en 2011	68
3. Literatuurlijst	69
4. Vragenlijst interviews met ouderen gemeente Lopik	70
5. Enquêteformulier informanten situatieanalyse	71
6. Suggesties voor beleidsacties	72
7. Notulen van twee werkoverleggen	74
8. Namen van informanten	80
9. Reactie van de seniorenraad en de Wmo-raad op het concept-ouderenbeleid	81

OVERZICHT GEBRUIKTE AFKORTINGEN

AMW:	Algemeen Maatschappelijk Werk
ANBO:	Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen
GGD-MN:	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Midden-Nederland
HH:	Huishoudelijke hulp
KBO:	Katholieke Bond voor Ouderen
MBVO:	Meer bewegen voor ouderen
PGB:	Persoonsgebonden budget
SRL:	SeniorenRaad Lopik
SSL:	Stichting Samenlevingsopbouw Lopik
VWS:	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WBB:	Wet bijzondere bijstand
WBO:	Woningbehoeftenonderzoek
WBV:	Woningbouwvereniging
Wmo:	Wet maatschappelijke ondersteuning
WVG:	Wet voorzieningen gehandicapten

1. Inleiding

De gemeente Lopik ondersteunt lokale organisaties en activiteiten die zich richten op de bevordering van de gezondheid en het welzijn van ouderen.

1. Er zijn er in elke kern ouderencomités actief, die welzijnsactiviteiten voor ouderen organiseren. In 2008 werd de SeniorenRaad Lopik (SRL) opgericht, waarin alle ouderencomités vertegenwoordigd zijn. De SRL richt zich niet alleen op het welzijn van ouderen, maar heeft ook tot doel om de belangen van de ouderen in de gemeente Lopik te behartigen. De SeniorenRaad diende voor het jaar 2009 voor het eerst een subsidieaanvraag in bij de gemeente Lopik.
2. Naast de ouderencomités zijn er lokale organisaties die speciaal voor ouderen activiteiten organiseren, bijv. de buurtvereniging Lopikerkapel, of organisaties zoals de Vrouwenraad, die voor een groot deel uit oudere leden bestaan. De plaatselijke afdelingen van de Zonnebloem en het Rode Kruis spelen een belangrijke rol als het gaat om het welzijn van ouderen in de gemeente Lopik. De genoemde landelijke organisaties hebben allen een afdeling in de gemeente Lopik: in Lopik-dorp en in Benschop. De gemeente Lopik koopt een aantal diensten in bij de welzijnsorganisatie SSL, waarvan ouderen kunnen profiteren. Voorbeelden zijn: mantelzorgondersteuning, hulp bij de thuisadministratie en maaltijdvoorziening.
3. De gemeente Lopik verleent ook subsidie aan regionaal gevestigde organisaties, bijvoorbeeld de Stichting Terminale Thuiszorg Utrecht-Zuid, die oudere inwoners uit Lopik bereiken.
4. Sinds 2007 functioneert er in de gemeente Lopik het Wmo-loket. Inwoners uit Lopik kunnen ook naar het Wmo-loket in de gemeente Nieuwegein gaan. Van de bezoekers valt het merendeel in de categorie ouderen. Ouderen die aankloppen bij het Wmo-loket hebben meestal vragen op het gebied van vervoer en huishoudelijk werk of dienen een verzoek in voor woningaanpassingen, c.q. hulpmiddelen.
5. De gemeente Lopik subsidieert een reeks activiteiten die zich specifiek richten op ouderen zoals het project Eenzaamheid Ouderen, cursussen Meer Bewegen Voor Ouderen (MBVO), en de 60-Pluskrant.

Het eerste ouderenbeleid van de gemeente Lopik werd geformuleerd in 1990. De nota ouderenbeleid 1991-2000 legde de nadruk op de woonbehoeften van ouderen, de hulpverlening aan ouderen, verzorgingshuis “de Schutse” en het gecoördineerd ouderenwerk (bejaardencomités). Algemene uitgangspunten van het te voeren ouderenbeleid in de gemeente Lopik volgens de nota waren: 1) ouderenemancipatie; 2) integratie van ouderen in de samenleving, en 3) inspelen op de gerontologisering (vergrijzing) van de samenleving. In 1997 werd het ouderenbeleid geëvalueerd voor de periode 1991-1996. Per aandachtsgebied werd de vooruitgang beschreven en werden er knelpunten benoemd.

Een vervolgouderenbeleid is gewenst om te komen tot prioriteitsstelling en keuzes wat betreft programma's en activiteiten voor ouderen in de toekomst. Het beleid zal aangeven wie binnen de categorie ouderen de doelgroepen zijn, wat de doelstellingen en prioriteiten zijn en hoe deze bereikt kunnen worden. De beleidsprioriteiten worden verder uitgewerkt in activiteiten. Per activiteit zal worden bepaald wie verantwoordelijk is voor de uitvoering, of er middelen nodig zijn en welke maatschappelijke effecten er kunnen worden verwacht.

Het ouderenbeleid is volgens een aantal fasen ontwikkeld, die hieronder worden opgesomd:

Fase 1: Opstellen van een situatieanalyse van ouderen in de gemeente Lopik. Dit vond plaats in de periode van augustus tot en met november 2008. Gebaseerd op veldonderzoek en studie van documenten en beschikbare gegevens, uitgevoerd door de beleidsmedewerker. Dit heeft geresulteerd in deel 1: "situatieanalyse van ouderen in de gemeente Lopik."

Fase 2: Uitwerken van het ouderenbeleid in samenwerking met vertegenwoordigers van lokale organisaties. Dit is gebeurd in de vorm van drie workshops, onder leiding van de beleidsmedewerker, die plaatsvonden in de eerste helft van 2009. In een gezamenlijk proces werden de volgende onderdelen van het beleid geformuleerd: de doelstellingen en doelgroepen, de beleidsthema's en de voorgestelde activiteiten.

Fase 3: De conceptbeleidsnota werd in januari 2010 aan de SeniorenRaadLopik en de Wmo-raad voor advies, cq. reactie aangeboden.

Fase 4: Voorleggen van het de conceptbeleidsnota aan de raad en vaststelling van beleid. Geplande datum: juni 2010.

In mei 2010 zullen inwoners uit de gemeente Lopik via een persbericht in de krant geïnformeerd worden over het conceptouderenbeleid. Zij kunnen een kopie van het conceptbeleid/situatieanalyse aanvragen. Het document wordt ter inzage gelegd in Lopik en Benschop. Er bestaat de mogelijkheid om in te spreken tijdens de commissievergadering voorafgaande aan de behandeling van de conceptnota in de raad in juni.

2. Beleidskaders van het lokaal ouderenbeleid

(a) Landelijk beleid voor ouderen

VWS-nota "Ouderenbeleid in het perspectief van de vergrijzing" (2005)

In deze nota worden de hoofdlijnen van het Nederlandse ouderenbeleid uiteengezet. Het belangrijkste uitgangspunt van de nota is dat ouderen soevereine en volwaardige burgers zijn, ook als er op enig moment belangrijke hulpbronnen (bijv. vermindering van kracht en gezondheid) wegvallen.

In de eerste plaats zijn ouderen zelf verantwoordelijk om het verlies aan hulpbronnen te compenseren, maar voor degenen die hiertoe niet in staat zijn is er vanuit de samenleving solidariteit nodig om met respect en waardigheid de soevereiniteit van elke oudere te borgen (geciteerd, p. 42).

De volgende beleidsprioriteiten betreffende ouderen op de lange termijn zijn geformuleerd:

- Gezond en fit blijven (activiteiten worden gestimuleerd om ouderen zo lang mogelijk gezond en fit te laten blijven)
- Meedoen in rechten en plichten (ouderen worden in staat gesteld een actieve bijdrage aan de samenleving te leveren en daaraan volop kunnen deelnemen, in rechten en in plichten)
- Voldoende inkomen
- Geschikte woningen
- Vrij bewegen in de leefomgeving waarvan ze deel uitmaken (o.a. verbetering van toegankelijkheid van vervoer)
- Zorg verzekerd, met name voor kwetsbare ouderen

- Waardig sterven.

Deze beleidslijnen worden in de nota verder concreet uitgewerkt in een aantal operationele maatregelen.

Het levensloopbeleid, een gedifferentieerd en selectief ouderenbeleid, meer nadruk op eigen verantwoordelijkheid van ouderen en een overheid die niet meer de regels, maar alleen de kaders stelt zijn de instrumenten om dit beleid tot uitvoering te brengen.

In 2007 vond een actualisatie van het Ouderenbeleid plaats.

Wet Maatschappelijk Ondersteuning (Wmo)

Sinds 1 januari 2007 is er een nieuwe wet, de Wet maatschappelijke ondersteuning. De Wmo vervangt de Wet voorzieningen gehandicapten (WVG), de welzijnswet en een deel van de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ). De Wmo regelt dat mensen die hulp nodig hebben in het dagelijks leven ondersteuning krijgen van hun gemeente. Met uitzondering van de prestatievelden 2 (op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden) hebben ouderen met alle prestatievelden van de Wmo te maken.

De Wmo in de gemeente Lopik richt zich nu nog vooral op mensen met een beperking. Er worden langzamerhand meer prestatievelden ingevuld zoals dat van mantelzorg en vrijwillige inzet.

Er functioneert momenteel een “smal” loket. De intentie is door te groeien naar een “breed” fysiek en digitaal Wmo-loket.

Wet publieke gezondheid

In 2008 werd de Wet publieke gezondheid goedgekeurd. In deze nieuwe wet is vastgelegd dat gemeenten zorg dragen voor de uitvoering van de gezondheidszorg voor ouderen (inclusief preventie). Deze taak omvat in ieder geval:

- Het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van ouderen en van gezondheidsbevorderende en bedreigende factoren
- Het ramen van de behoeften aan zorg
- De vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen
- Het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding

(b) Provinciaal beleid voor ouderen

De provincie Utrecht heeft geen visiedocument ontwikkeld betreffende ouderen. Wel ondersteunt, faciliteert en initieert de provincie verschillende programma's en projecten voor ouderen.

Initiatieven voor ouderen die worden ondersteund door de provincie Utrecht concentreren zich op de combinatie van wonen, zorg en welzijn. Wel Thuis is het meest bekende programma. Vanaf 2003 zijn in de hele provincie innoverende projecten gestart om wonen, zorg en welzijn, samen te brengen. In deze projecten werkt de provincie Utrecht, als onafhankelijke aanjager, nauw samen met woningcorporaties, zorginstellingen, welzijnsorganisaties en de gemeenten. Eind 2007 werd dit programma geëvalueerd. Om de resultaten uit de afgelopen jaren duurzaam te maken en omdat het aantal extra woningen nog niet is bereikt werd Wel Thuis gecontinueerd. Met het programma Wel Thuis 2 wil de

provincie Utrecht opnieuw een bijdrage leveren aan de maatschappelijke ambitie om mensen met een, al dan niet tijdelijke, beperking zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Met behoud van de regie over hun leven. In een omgeving met diensten die zij wensen en nodig hebben, met voorzieningen onder handbereik.

De gemeente Lopik doet mee aan het uitvoeringsprogramma Wel Thuis.

Andere speerpunten van de provincie op het vlak van wonen, welzijn en zorg zijn:

- kleine woonvormen voor dementerenden
- zorg op afstand met het project Toekomst Thuis (domotica).

De provincie stelt subsidies beschikbaar voor deze programma's. Dan is er nog het kennisproject 'zorg voor allochtonen'. Doel is om de vraag van allochtonen op het gebied van wonen, welzijn en zorg in kaart te brengen en de voorzieningen hierop af te stemmen.

(c) Lokale beleidskaders voor ouderen: visie van de gemeenteraad Lopik

Het doel voor de welzijn/sport- en cultuursector, zoals verwoord in de programmabegroting van de gemeente Lopik, is het toegankelijk maken en houden van voorzieningen die het welbevinden, de gezondheid en de ontplooiing van inwoners van Lopik, zowel individueel als in sociale samenhang met elkaar, bevorderen. Daarbij ligt de nadruk op het bevorderen van deelname aan activiteiten door (jongeren en) ouderen. Dit komt neer op het bevorderen van de participatie van deze groepen. Het maatschappelijk effect voor ouderen is dat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. Dit laatste kan samengevat worden onder de noemer van zelfredzaamheid.

De kadernota 2010 - 2013 wijst op het belang om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen en deel te laten nemen aan de samenleving. Concrete wensen zijn een actieve Seniorenraad Lopik en de beschikbaarheid van een locatie voor groepswonen voor ouderen.

De hierboven aangegeven beleidskaders vormen het raamwerk voor de in het volgende hoofdstuk gepresenteerde doelstellingen van het lokaal ouderenbeleid.

3. Doelstellingen, doelgroepen en uitgangspunten van het lokaal ouderenbeleid

Algemene doelstelling van het ouderenbeleid:

Het bevorderen van een optimaal niveau van welzijn, gezondheid en kwaliteit van leven voor ouderen in de gemeente Lopik.

Specifieke doelstellingen van het ouderenbeleid:

1. Vergroten van de toegang tot voorzieningen;
2. Creëren van een woonsituatie die is aangepast aan de specifieke behoeften van ouderen: de woonsituatie in en om het huis en de woonsituatie in buurt of wijk;
3. Handhaven, c.q. bevorderen van zorg en ondersteuning aan ouderen, waardoor hun zelfredzaamheid wordt bevorderd;
4. De participatie van ouderen in maatschappelijke ontwikkelingen en activiteiten, sterker nog: integratie van ouderen (zowel van ouderen die zelfstandig wonen en de ouderen die in een zorgcentrum verblijven) in de gemeenschap, c.q. de samenleving.
5. Handhaven, cq. vergroten van betrokkenheid van ouderen bij (beleids)ontwikkelingen die gevolgen hebben voor ouderen.

Toelichting:

Aandacht voor de eenzaamheidsproblematiek onder ouderen valt onder doelstelling 4.

Doelgroepen van het lokaal ouderenbeleid:

Ouderen in de leeftijd van 65 jaar en ouder zijn de doelgroep van het ouderenbeleid. Op basis van (1) leeftijd, (2) kwetsbaarheid en (3) woonsituatie onderscheiden we verder specifieke groepen ouderen.

(1) Leeftijd:

- Ouderen van 65 tot 75 jaar
- Ouderen vanaf 75 jaar

Toelichting:

De groep 65- tot 75-jarigen is een van de doelgroepen. Deze ouderen leveren een belangrijke bijdrage aan de gemeenschap/samenleving. Ouderen in de betreffende leeftijdscategorie zijn meestal zelfstandig, relatief gezond en mobiel en doen vaak vrijwilligerswerk.

Ouderen van 75 jaar en ouder blijken duidelijk meer zorg en ondersteuning nodig te hebben dan de groep 60- tot 75 jarigen. De behoeften van deze ouderen verschillen van de ouderen in de categorie van 60 tot 75 jaar.

(2) Kwetsbaarheid:

Het ouderenbeleid richt zich zowel op kwetsbare als niet-kwetsbare ouderen

Toelichting:

Deze indeling overlapt tot op grote hoogte de twee leeftijdscategorieën die hierboven zijn onderscheiden.

(3) Woonsituatie:

- Ouderen die zelfstandig wonen
- Ouderen in en rond een instelling in de gemeente Lopik

Toelichting:

Beide groepen ouderen zullen aandacht krijgen in het ouderenbeleid.

In dit ouderenbeleid zijn de allochtone ouderen niet specifiek als doelgroep opgenomen. Er is op dit moment nog te weinig bekend over deze groep ouderen in de gemeente Lopik. We stellen ons ten doel om te inventariseren wat de behoeften zijn van allochtone ouderen uit de gemeente Lopik. Pas daarna is het duidelijk welke maatregelen er genomen moeten worden om allochtone ouderen te bereiken en te betrekken bij programma's en beleid voor ouderen. In een latere fase zal het ouderenbeleid hierop worden aangepast. Alle activiteiten die worden voorgesteld in dit beleidsplan gelden ook voor allochtone ouderen. We wijden daarom geen apart hoofdstuk aan allochtone ouderen in deze nota.

In hoofdstuk 5 , pagina 23 wordt een overzicht gepresenteerd van de doelstellingen, beleidsprioriteiten en activiteiten (die verderop worden behandeld) van het ouderenbeleid.

De uitgangspunten van het lokaal ouderenbeleid:

1. In het ouderenbeleid zal rekening gehouden worden met verschillen tussen ouderen, afhankelijk van de leeftijd, gezinssamenstelling, mate van kwetsbaarheid, de gezondheidssituatie, autochtoon/allochtoon en maatschappelijke positie/afkomst.
2. De nadruk zal liggen op ouderen die zelfstandig wonen. Ouderen die in een zorgcentrum wonen komen ook aan bod.
3. Er wordt voortgebouwd op de hoge mate van onafhankelijkheid en zelfredzaamheid van de bestaande lokale organisaties die zich inzetten voor ouderen in de gemeente Lopik.
4. Het ouderenbeleid is erop gericht om ouderen bewust te maken van de mogelijkheden die er voor hen bestaan, en die mogelijkheden te vergroten, maar is niet bedoeld om ouderen te dwingen bepaalde keuzes te maken of een richting te volgen waar ze niet achter staan.
5. Er wordt een positief beeld neergezet van ouderen. We gaan uit van de krachten van ouderen en hun bijdrage aan de gemeenschap van Lopik en aan de samenleving. Van ouderen zal worden verwacht dat ze deze krachten zullen blijven inzetten in het streven naar verbetering van hun positie.

In een schriftelijke enquête werd aan een aantal inwoners gevraagd wat volgens hen de krachten zijn van de ouderen in de gemeente Lopik.

“De oudere Lopikers kijken in het algemeen terug op een werkzaam leven. Een leven van aanpakken en zorgen voor (vaak) grote gezinnen. De Lopikse senioren zijn gewend om eerst hun eigen boontjes te doppen alvorens anderen om hulp te vragen. Lopikse senioren zullen “van nature” niet gemakkelijk op anderen, c.q. de samenleving terugvallen. Lopikse ouderen zijn in mijn ogen krachtige, zelfstandige persoonlijkheden met een sterk gevoel van eigenwaarde.”

Citaat.

Krachten van ouderen in Lopik volgens informanten enquête	
<i>zelfredzaamheid *</i>	<i>Onafhankelijk weten van aanpakken zelfstandig praktisch ingesteld, gewend aan laag voorzieningenniveau</i>
<i>behulpzaam</i>	<i>in bedrijf in gezin, familie, als oppas naar burens toe duidelijke functie in de familie</i>
<i>actief</i>	<i>in verenigingsleven als vrijwilliger als mantelzorger</i>
<i>levenservaring</i>	<i>kennis van omgeving, natuur vanwege agrarische achtergrond, kennis van historie, geschiedenis, levenswijsheid, ervaring, vakmanschap</i>
<i>betrokkenheid</i>	<i>bij dorpsgemeenschap bij kerken</i>
<i>nuchtere instelling</i>	

*Sommige respondenten merken op dat ouderen wel eens te onafhankelijk willen zijn.

4. Lokaal ouderenbeleid verder uitgewerkt

4.1. Beleidsprioriteiten

(a) Situatietanalyse van ouderen in de gemeente Lopik.

De basis voor de verdere uitwerking van het ouderenbeleid vormt een analyse van de situatie van de ouderen in de gemeente Lopik. In deze analyse staat beschreven wat het aanbod van de voorzieningen is voor ouderen in de gemeente Lopik en welke knelpunten en problemen er worden ervaren door ouderen.

De volgende aspecten van de situatie van ouderen in de gemeente Lopik werden uitgebreid bestudeerd:

- de demografische ontwikkelingen in de gemeente Lopik
- de gezondheidssituatie van ouderen
- ouderen en hun woonbehoeften
- mobiliteit en ouderen
- sociale relaties van ouderen
- activiteiten van ouderen
- zorgbehoeften van en zorgvoorzieningen voor ouderen
- ouderenorganisaties in de gemeente Lopik
- informatievoorziening voor ouderen
- een bijzondere groep van ouderen: ouderen in een zorgcentrum

De gegevens voor de situatietanalyse zijn gebaseerd op de volgende informatiebronnen:

- documenten en rapporten
- veldwerk: diepte-interviews met 16 sleutelinformanten/vertegenwoordigers van een aantal organisaties die met ouderen te maken hebben en 2 medewerkers welzijn van de gemeente. De lijst met namen is achterin opgenomen als bijlage.
- veldwerk: open interviews met 7 ouderen in de gemeente
- korte schriftelijke enquête met 4 open vragen voor sleutelinformanten
- aanvullende telefonische/schriftelijke informatie van enkele organisaties (Zonnebloem en Rode Kruis, bibliotheek, cursusproject, buurtbus).

Alle kernen van de gemeente werden bezocht tijdens het onderzoek. Er werden ouderen uit de agrarische en niet-agrarische sector betrokken bij het onderzoek.

De situatietanalyse is als apart document (deel 1) toegevoegd aan het ouderenbeleid (deel 2). Hieronder worden de belangrijkste bevindingen van de situatietanalyse kort samengevat.

Demografische gegevens

In 2009 woonden er in de gemeente Lopik op de totale bevolking 1749 ouderen in de leeftijd van 65 jaar en ouder: dit is 14.1%. In vergelijking met andere gemeenten in de regio is dit een vrij laag percentage. Echter, verhoudingsgewijs is de groep 50-65 jarigen in Lopik groot. In de nabije toekomst zou het percentage ouderen gemakkelijk kunnen toenemen.

Gezondheid van ouderen

Er worden in de gemeente Lopik activiteiten georganiseerd die moeten leiden tot minder valongelukken en meer bewegen voor ouderen. Hiervoor bestaat belangstelling van de kant van ouderen. De vraag is: is het voldoende en hoe staat het met de bekendheid van deze voorzieningen. Een ander aandachtspunt is depressiviteit onder ouderen van 75 jaar en ouder, die hoger is in de gemeente Lopik dan in andere gemeenten in de regio. De dementiecijfers voor de gemeente Lopik volgen de landelijke trend.

Materiële zekerheid

Er wordt door ouderen in de gemeente Lopik gebruik gemaakt van de gemeentelijke inkomensvoorzieningen, echter dit is niet optimaal. Veel mensen kennen de voorzieningen niet. SSL doet in de 60-Pluskrant aan informatievoorziening over de speciale gemeentelijke regelingen voor ouderen.

Mobiliteit

Ouderen die geen auto hebben zijn afhankelijk van de bus, de buurtbus of de regiotaxi. De regiotaxi komt overal in de gemeente Lopik. De buurtbus die in een aantal kernen rijdt is een populair middel van vervoer. Willige Langerak en Jaarsveld zijn geheel verstoken van openbaar vervoer.

Wonen en ouderen

Er is een goed woningbeleid ontwikkeld door de gemeente Lopik, er is sprake van een aantal interessante initiatieven en van de kant van de woningbouwverenigingen bestaat de bereidheid om woningen te bouwen die geschikt zijn voor ouderen. Maar er is een tekort aan seniorenwoningen en er gaat veel geld op aan woningaanpassingen in het kader van de Wmo. De woonbehoeften van ouderen zullen groter worden als gevolg van de vergrijzing. Innovatieve woonvormen voor ouderen in de gemeente Lopik bevinden zich in de startfase.

Activiteiten en vaardigheden

Ouderen in de gemeente Lopik zijn actief: o.a. als vrijwilliger, als deelnemer aan cursussen en verenigingsactiviteiten. Er bestaat een groot aanbod van programma's en gezelligheidsactiviteiten voor ouderen. Hierover is meer te lezen in de situatieanalyse, deel 1, pagina 19 tot 22.

Sociale relaties

Eenzaamheid is een probleem onder ouderen in de gemeente Lopik. De verwachting is dat de eenzaamheid onder deze groep zal toenemen in de toekomst.

In de gemeente Lopik wordt veel op dit gebied gedaan, zoals huisbezoeken door vrijwilligers. In 2008 het project 'eenzaamheid' van start is gegaan. Hierover is meer te lezen in de situatieanalyse, deel 1, pagina 22 tot 25.

Zorg

Steeds meer ouderen zullen zorgbehoeften hebben. Er wordt in de gemeente Lopik veel mantelzorg geboden. Overbelasting van (oudere) mantelzorgers komt voor. SSL organiseert activiteiten voor mantelzorgers.

Andere zorgvoorzieningen die beschikbaar zijn: o.a. maaltijdvoorziening, de klussendienst, terminale ondersteuning aan huis en het meldpunt vrijwillige thuishulp.

Een aantal kernen in de gemeente Lopik heeft geen winkels meer. Dit wordt door ouderen ervaren als een groot gemis.

SSL organiseert veel activiteiten voor ouderen in de gemeente Lopik en zet daarvoor een halve fte in. SSL heeft geen ouderenadviseur in dienst. Een ouderenadviseur is een professional die speciaal opgeleid is voor ondersteuning aan kwetsbare ouderen. Omringende gemeenten hebben vaak wel een ouderenadviseur. Over zorg en ouderen: zie pagina 25 tot 28 van de situatieanalyse, deel 1.

Taboes

Hulpverleners wijzen op het voorkomen van taboes met betrekking tot ouderen, waaronder het taboe van de "stille armoede".

Informatie over financiële voorzieningen en regels.

Ouderen zijn vaak niet op de hoogte van financiële voorzieningen die voor hen bedoeld zijn. Ook kennen ouderen het Wmo-loket of de Seniorenraad niet altijd.

Ouderenorganisaties

De bekendste zijn de ouderencomités in de verschillende kernen die al jaren bestaan. Zij organiseren gezelligheidsactiviteiten voor ouderen, waar veel gebruik van gemaakt wordt. Verder is er de SRL en zijn er verschillende andere ouderenorganisaties, zoals de ouderenbonden en de stichting Groepsreizen voor ouderen.

Zie voor gedetailleerde gegevens over de situatie van ouderen in de gemeente Lopik het document:

Situatieanalyse van ouderen in de gemeente Lopik, deel 1.

(b) Het formuleren van de beleidsprioriteiten

De **situatieanalyse** signaleert knelpunten en behoeften met betrekking tot ouderen in de gemeente Lopik. Deze analyse vormde het startpunt voor het opstellen van de beleidsprioriteiten. De vraag is welke problemen en knelpunten urgent zijn en daarom een plaats moeten krijgen in het ouderenbeleid.

In het **eerste werkgroepoverleg** met vertegenwoordigers van lokale organisaties werd de situatieanalyse besproken en werden er aanvullende knelpunten naar voren gebracht (notulen toegevoegd in bijlage). Hieruit werd door de deelnemers van het overleg een lijst van **13 beleidsprioriteiten samengesteld**.

In het **tweede werkoverleg** werden de deelnemers aan het overleg - deze keer aangevuld met raadsleden van de verschillende politieke partijen - gevraagd om met behulp van stickers **prioriteiten** aan te brengen in de lijst met de geselecteerde 13 beleidsthema's. (notulen toegevoegd in bijlage). Iedere deelnemer kreeg 10 punten. Er waren in totaal 150 punten te verdelen over 13 thema's.

Beleids-prioriteit	Onderwerp	Aantal punten
1.	Voortzetten aanpak eenzaamheid ouderen	28
2.	Wonen en ouderen: meedoen aan nieuwe ontwikkelingen	15
3.	Meer aandacht voor oudere mantelzorgers	14
4.	Verbeteren infrastructuur ouderen	14
5.	Ouderenadviseur voor gem. Lopik	13
6.	Ouderen in een zorginstelling: contact met leefomgeving	13
7.	Informatie over gemeentelijke voorzieningen	12
8.	Wmo-loket toegankelijker voor ouderen	10
9.	Vervoer voor ouderen in Willige Langerak/Jaarsveld/ Lekdijk	9
10.	Werven bestuursleden ouderenorganisaties	9
11.	Meer bewegen voor ouderen	7
12.	Tevredenheidsonderzoeken	5
13.	Bekendheid/slagvaardigheid van organisaties die de belangen van ouderen vertegenwoordigen	1
		Totaal 150

Men was het erover eens dat de **eerste 8 prioriteiten idealiter** onderdeel zouden moeten gaan uitmaken van het **ouderenbeleid van de gemeente Lopik**. De eenzaamheidsproblematiek onder ouderen, wonen en ouderen, aandacht voor oudere mantelzorgers en verbeteren van stoepen en paden werden gekozen als de meest urgente en relevante thema's. De aanstelling van een ouderenadviseur, de toegankelijkheid van het Wmo-loket voor ouderen, informatie en voorlichting over gemeentelijke voorzieningen voor ouderen en contacten van ouderen in een zorginstelling met de buitenwereld waren de overige prioriteiten die in het ouderenbeleid zouden moeten worden opgenomen.

Inmiddels is duidelijk geworden dat het vanwege gemeentebezuinigingen niet realistisch is om te verwachten dat er veel geld beschikbaar zal zijn voor het ouderenbeleid 2010-2013. In de begrotingsraad van 3 november 2009 haalde een voorstel tot financiering van een ouderenadviseur het niet. Ook in de komende jaren zal de gemeente Lopik fors moeten gaan bezuinigen. Dit is de reden dat de prioriteit van het aantrekken van een **ouderenadviseur** die werd benoemd door de werkgroep en die wordt erkend als relevant, uiteindelijk **niet** in

het ouderenbeleidsplan zal worden opgenomen. Zodra de financiële situatie van de gemeente Lopik verbetert zal er opnieuw bekeken worden of er mogelijkheden zijn om een ouderenadviseur aan te stellen. Een interessante tussenoplossing is de mogelijkheid om een ouderenadviseur van de Stichting Pulse in IJsselstein in te huren.

Dit betekent dat we te maken hebben met **7 prioriteiten** van het lokaal ouderenbeleid. Voor een overzicht van de kenmerken van de 7 prioriteiten voor het ouderenbeleid, zie bijlage 1.

Ten aanzien van de 5 beleidsthema's, die geen onderdeel van het ouderenbeleid zullen zijn, werd het volgende voorgesteld:

(1) Vervoer voor ouderen Lekdijk-gebied

De mogelijkheid zal onderzocht worden of de buurtbus kan gaan rijden in het Lekdijk-gebied. De gemeente zal ervoor zorgen dat de regiotaxi goed functioneert .

(2) Tevredenheidsmeting.

Er zal nagedacht worden over de mogelijkheid om de tevredenheid van ouderen in de gemeente Lopik te onderzoeken als onderdeel van routineonderzoek dat regelmatig wordt verricht door verschillende regionale organisaties. Lokale organisaties zullen daarnaast worden ingeschakeld om de tevredenheid van ouderen te peilen en hun behoeften in kaart te brengen. Er zal geen apart tevredenheidsonderzoek wordt opgezet.

(3) Bestuursleden ouderenorganisaties

Er worden geen activiteiten op dit vlak voorgesteld in het kader van het ouderenbeleid, alhoewel het tekort aan bestuursleden als een probleem wordt ervaren.

(4) Meer Bewegen voor Ouderen

Op dit gebied zijn geen nieuwe activiteiten voorgesteld.

(5) Bekendheid/slagvaardigheid ouderenorganisaties

Geen actie voorgesteld.

Relatie beleidsthema's en doelstellingen van het lokaal ouderenbeleid.

Wat valt op aan de keuze van de beleidsthema's die opgenomen worden in het ouderenbeleid? Het blijkt dat de gekozen beleidsvelden vooral kunnen worden gerelateerd aan doelstelling 3 (zorg en ondersteuning aan ouderen), ook wel aan doelstelling 2 (wonen en ouderen) en 1 (vergroten van toegang), minder aan doelstelling 4 (participatie) en niet aan doelstelling 5 (betrokkenheid).

Wat betreft dit laatste punt is er enige toelichting nodig. De gemeenteraad van Lopik vindt het belangrijk dat ouderen betrokken worden bij beleid en ontwikkelingen. De SRL werd opgericht om de belangen van ouderen te behartigen en om hun betrokkenheid te vergroten. De Wmo-raad is er ook voor de ouderen in Lopik.

In de werkgroep werd geen prioriteit gegeven aan doelstelling 5. De reden zou kunnen zijn dat men vindt dat er al voldoende gedaan wordt op dit vlak. Toch is het belangrijk om de betrokkenheid van ouderen bij ontwikkelingen als onderdeel van het ouderenbeleid wel in de picture blijven houden. Het voorstel is daarom om in het kader van het ouderenbeleid regelmatig te gaan peilen of ouderen vinden dat ze voldoende betrokken worden bij beleid en ontwikkelingen die voor hen relevant zijn.

Relatie beleidsthema's en visie van de gemeenteraad van Lopik

De participatie van ouderen, het zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving en de toegankelijkheid van voorzieningen zijn belangrijke elementen van de visie van de gemeenteraad van Lopik. De gekozen beleidsthema's sluiten hier goed bij aan. Het door de raad benoemde belang van groepswonen maakt deel uit van beleidsprioriteit 2. SRL – een wens van de raad is een actieve seniorenraad - zal een belangrijke rol krijgen in de monitoring en evaluatie van het lokaal ouderenbeleid (zie verderop) en wordt nauw betrokken bij thema's 4, 6 en 8.

Samenhang tussen de beleidsprioriteiten

De gekozen beleidsthema's hangen met elkaar samen. Bijvoorbeeld, in een voor ouderen toegankelijk Wmo-loket zal informatie over gemeentevoorzieningen voor ouderen worden benadrukt. Het is de bedoeling dat in het ouderenbeleid, waar mogelijk, steeds dwarsverbanden worden gelegd tussen de verschillende thema's en activiteiten.

4.2. Lokaal ouderenbeleid: activiteiten en effecten

Elk beleidsthema wordt hieronder als volgt uitgewerkt: 1) inleiding; 2) activiteiten; 3) uitvoering; 4) rol van de gemeente; 5) kosten/capaciteit; 6) risico/succesfactoren; 7) tijdsplan; 8) maatschappelijk effect.

Wat betreft de suggesties voor activiteiten die worden gedaan in dit beleidsplan willen we het volgende voorstellen. De activiteiten die hier zijn genoemd zullen aan het begin van elk jaar opnieuw tegen het licht worden gehouden en er zal worden bepaald of deze activiteiten inderdaad op het betreffende moment de meest urgente en meest relevante activiteiten zijn om een bepaald doel te kunnen halen. Op deze manier kunnen we ook inspelen op nieuwe ontwikkelingen.

Prioriteit 1.	
Verlichten van eenzaamheid onder ouderen	
Inleiding	Veel ouderen in de gemeente Lopik voelen zich eenzaam, laten de GGD-cijfers zien. Dit wordt bevestigd door hulpverleners. De verwachting is dat in de toekomst de eenzaamheid groter wordt. Er rust een taboe op eenzaamheid. Tegelijkertijd wordt er in de gemeente Lopik al veel gedaan aan eenzaamheidsverlichting onder ouderen, waarbij SSL, de kerken en vrijwilligersorganisaties nauw betrokken zijn. In de zomer zijn er weinig activiteiten voor ouderen.
Activiteiten	Consolidatie en versterking van bestaande activiteiten, en enkele nieuwe activiteiten: 1) continuïteit van het lopende eenzaamheidsproject; na 2 jaar evaluatie en eventueel voortzetten of uitbouwen van het project; 2) ondersteuning van lokale vrijwilligersorganisaties: vergroten van inzicht en bewustzijn van de vrijwilligers over de mogelijkheden iets te doen aan de eenzaamheidsproblematiek, het kennen van de eigen grenzen en het verbeteren van de aansturing; 3) oriëntatie zomeractiviteiten voor ouderen in de gemeente: uitnodigen van de projectleider uit Vianen om een presentatie te geven over de zomerschool, het

	inventariseren van de behoeften aan zomeractiviteiten, aangeven welke doelgroepen ouderen worden bereikt en hoe de activiteiten het beste kunnen worden georganiseerd. Professionele ondersteuning is wenselijk.
Uitvoering	SSL; vrijwilligersorganisaties (Zonnebloem, Rode Kruis, Nederlandse Patiëntenvereniging) en de kerken
Rol van gemeente	Financiële ondersteuning via het welzijnsprogramma; oriëntatie zomerschool in gang zetten.
Kosten/capaciteit	Op de korte termijn geen kosten. Capaciteit zal eerst onderzocht moeten worden.
Risico/succesfactoren	Voldoende vrijwilligers te vinden ?
Tijdsplan	Doorlopend
Maatschappelijk effect	Bijdrage aan minder eenzaamheid; meer welbevinden ouderen

Prioriteit 2.

Wonen en ouderen

Inleiding	Er zijn in de gemeente Lopik te weinig of geen seniorenwoningen in de kleine kernen; (met uitzondering van Benschop waar starters toegelaten worden omdat er niet voldoende ouderen zijn); sommige seniorenwoningen zijn niet aantrekkelijk en te klein voor ouderen; er bestaan geen zorgwoningen; er is een toename van de vraag naar aangepaste woningen door o.a. ouderen, wat zwaar drukt op het Wmo-budget.
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none"> 1) (blijven) ondersteunen van innovatieve woonvormen zoals groepswonen, wonen voor dementerende ouderen, domotica (techniek voor zorg op afstand) en deelname aan het provinciaal project "toegankelijk maken van woningen"; daarnaast aandacht voor de renovatie en aanpassingen van woningen voor ouderen; 2) Vergroten van betrokkenheid van ouderen bij nieuwe woonbestemmingsplannen; rol voor de SRL; 3) Voorlichting over woonmogelijkheden voor ouderen; behoeftepeiling van woonwensen o.a. door deelname van beleidsmedewerker aan interne stuurgroep woonbehoeftenonderzoek; gebruik van regionale krant, lokale radio; 60-Pluskrant; via de SRL en de ouderencomités; voorbeeld van woonbemiddelingsconsulent voor ouderen in BRU regio (samenwerkingsverband gemeenten regio Utrecht); 4) Ontmoetingsavond voor ouderen, met SRL, SSL, WBV en gemeente over het thema ouderen en wonen; vragen stellen en informatie delen; elk jaar in een andere kern.
Uitvoering	SRL; woningbouwverenigingen; SSL; gemeente; Stichting Thuis; Groepswonen
Rol van de gemeente	Coördinerend; financiële steun via het welzijnsprogramma
Kosten/capaciteit	€ 200,- per jaar voor ontmoetingsavond
Risico/succesfactoren	beleid van de provincie beperkt mogelijkheden om te bouwen voor ouderen.
Tijdsplan	éénmaal per jaar ontmoetingsavond
Maatschappelijk effect	Bijdragen aan de zelfredzaamheid ouderen.

Prioriteit 3.	
Aandacht voor oudere mantelzorgers	
Inleiding	Overbelasting van oudere mantelzorgers komt ook in de gemeente Lopik voor. Omdat men vaak het huis niet uitkomt is er kans op eenzaamheid onder deze groep. De omgeving heeft hier niet altijd begrip voor. Het gaat vooral om vrouwelijke mantelzorgers (50 oudere mantelzorgers in het bestand van SSL, er zijn natuurlijk veel meer oudere mantelzorgers in Lopik, maar die staan niet geregistreerd).
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none"> 1) speciaal aandachtspunt binnen het te ontwikkelen mantelzorgbeleid; de problematiek van respijtzorg (accent op: waarom wil men hier geen gebruik van maken, claimgedrag zieke) en hoe de werkelijke groep van mantelzorgers, die veel groter is dan de groep die nu staat ingeschreven bij SSL, bereikt kan worden; hierbij gebruik maken van het 60-plus blad. 2) Voortzetten, eventueel uitbreiden van ondersteuning door de gemeente van huidige mantelzorgactiviteiten voor (oudere) mantelzorgers; eventueel het opzetten van voorlichting gericht op de grote groep van mantelzorgers; 3) Voorlichting over mantelzorgwoningen voor mensen met een beperking
Uitvoering	Betrekken: SSL, AMW, Alzheimercafe.
Rol van de gemeente	Mantelzorgbeleidsontwikkeling binnen het nieuwe Wmo-beleidsplan; gemeentevorlichting stimuleren.
Kosten/capaciteit	Eventuele kosten worden in kaart gebracht.
Risico/succesfactoren	Worden alle oudere mantelzorgers bereikt ?
Tijdsplan	Nieuwe Wmo-beleidsplan eind 2010 gereed; doorlopen van bestaande activiteiten
Maatschappelijk effect	Zieken kunnen soms langer thuis blijven wonen, omdat ze worden verzorgd door mantelzorgers, daardoor kostenbesparend op macroniveau.

Prioriteit 4.	
Verbeteren van infrastructuur voor ouderen	
Inleiding	De trottoirs in de gemeente zijn niet altijd goed toegankelijk voor rollators; soms staan er borden, paaltjes, containers op de stoepen; stoepen zijn ongelijk en slechte oversteekplaatsen. Kans op vallen en ongelukken. Ouderen weten de weg naar het meldpunt niet altijd te vinden.
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none"> 1) 1 maal per jaar een 'schouw' organiseren in alle kernen, daarbij ook meenemen dat sommige woningen niet bereikbaar zijn voor hulpdiensten; na half jaar bekijken of er verbetering is; 2) Grotere bekendheid geven aan het gemeentelijke meldpunt woonomgeving via verschillende kanalen.
Uitvoering	Gemeente; afdeling gemeentewerken; communicatie; SRL
Rol van de gemeente	Uitvoeren van reparaties; initiëren van schouw; gemeentevorlichting stimuleren.
Kosten/capaciteit	Geen speciale kosten. Het gaat om een intensivering van een gemeentelijke taak.
Risico/succesfactoren	Mensen maken geen melding van de toestand op stoepen en

	paden; gemeente kan niet alles oplossen, voor reparaties vaak afhankelijk van de provincie.
Tijdsplan	1 maal per jaar een schouw organiseren
Maatschappelijk effect	Beperking van valongelukken en toename van mobiliteit van ouderen

Prioriteit 5. Informatie over gemeentelijke financiële voorzieningen voor ouderen

Inleiding	Niet alle ouderen die recht hebben op financiële voorzieningen maken hier ook gebruik van, laat de situatieanalyse zien. Er wordt mondjesmaat informatie gegeven over voorzieningen voor ouderen, dit zal geïntensiveerd moeten worden.
Activiteiten	<p>Informatievoorziening voor ouderen versterken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De gemeente stuurt naar iedereen die 65 jaar wordt een brief met informatie en een aantal folders over voorzieningen; 2. Inlegvel met informatie over voorzieningen in de 60-Pluskrant; geen aparte folder ontwikkelen, omdat informatie snel verouderd; 3. Aparte rubriek in de gemeentegids; 4. Elk jaar informatie delen door beleidsmedewerker gemeente, ter gelegenheid van de startbijeenkomsten van lokale organisaties; 5. In het kader van verbreding van het Wmo-loket, aandacht voor informatie over voorzieningen ouderen; 6. Aanpassen gemeentelijke website, informatie over en voor ouderen beter presenteren en updaten <p>Om welke informatie gaat het ? In eerste instantie om: speciale toeslagen voor ouderen; minimavoorzieningen. In latere fase informatie over de thema's van het ouderenbeleid.</p> <p>Wat zijn de uitgangspunten ?</p> <p>Informatie moet correct en volledig zijn, als het om geschreven informatie gaat: eenvoudige taal, grote letters, rustige opmaak, m.a.w. aangepast aan de doelgroep ouderen. Er wordt gebruik gemaakt van initiatieven zoals de "gemeentewijzer" van de Vrouwenraad.</p>
Uitvoering	Beleidsmedewerker sociale zaken/ ouderenbeleid; communicatieadviseur van de gemeente; lokale organisaties
Rol van de gemeente	Initiërend en gedeeltelijk uitvoerend; het gaat hier om een gemeentetaak
Kosten/capaciteit	Geen aparte kosten. Het gaat hier om een intensivering van een gemeentelijke taak. De ambtelijke capaciteit zal onderzocht moeten worden.
Risico/succesfactoren	Capaciteitsprobleem
Tijdsplanning	2010: algemeen plan maken; informatievoorziening op startbijeenkomsten; brief naar ouderen
Maatschappelijk effect	Betere financiële situatie van ouderen.

Prioriteit 6. Toegang Wmo-loket voor ouderen	
Inleiding	Ouderen zijn een belangrijke doelgroep voor het Wmo-loket. Ouderen maken gebruik van het loket. Is het loket voldoende bekend onder alle ouderen en zijn ze er tevreden over ? Wat zijn de beperkingen ? Zijn de medewerkers bereikbaar, bellen ze terug ?
Activiteiten	Onderzoeken of het Wmo-loket toegankelijk is voor ouderen: 1) Aangeven wat we verstaan onder een Wmo-toegankelijk loket. We onderscheiden de volgende aspecten: 2) Bekendheid van loket onder ouderen 3) Toegankelijkheid van het loket (fysiek, telefonisch) 4) Aanwezigheid van hulp bij het invullen van de formulieren 5) Beschikbaarheid van aparte spreekkamer; 6) Afhandeling van de vraag; sluitende aanpak; informatieoverdracht.
Uitvoering	Gemeente; Wmo-raad erbij betrekken
Rol van de gemeente	Voert intern onderzoek uit
Kosten/capaciteit	Geen kosten. Ambtelijke capaciteit nodig.
Risico/succes	Hangt af van uitvoeren van aanbevelingen van bovenstaand onderzoek
Tijdsplan	Vanaf 2010
Maatschappelijk effect	Meer ouderen maken gebruik van het Wmo-loket; ouderen krijgen betere voorzieningen.

Prioriteit 7. Ouderen in een zorginstelling; verstevigen contacten met buitenwereld	
Inleiding	(a) In de Schutse worden allerlei activiteiten georganiseerd voor de bewoners. Voorbeelden: er vinden bewegingsactiviteiten plaats, vrijwilligers van het Rode Kruis komen er regelmatig om samen met de bewoners iets te ondernemen, het Leger des Heils zingt er twee maal per maand en elke maand bezoeken kinderen van de Regenboogschool de Schutse. Eens per maand vindt er het Alzheimer Café plaats. Ouderen hebben ondanks deze activiteiten, nog steeds behoefte aan contacten met mensen van buiten. (b) Er wordt gesignaleerd dat ouderen in de Schutse te maken krijgen met administratieve zaken en regels waarover zij en de staf te weinig weten. Veel ouderen staan er alleen voor en kunnen op niemand terugvallen. Vragen blijven onbeantwoord.
Activiteiten	1. Het stembureau weer terug brengen naar de Schutse (inmiddels gerealiseerd); 2. "Mobiële" ouderen uit de Schutse de mogelijkheid bieden om deel te nemen aan de activiteiten van het ouderencomité Lopik; 3. Onderzoeken hoe er aan de informatiebehoefte van de bewoners tegemoet gekomen kan worden

	(formulierenbrigade; voorlichting aan de staf; voor Axion Continu ook een rol weggelegd).
Uitvoering	De Schutse, cliëntenplatform, wijkplatform van Lopik en de gemeente
Rol van de gemeente	Neemt het voortouw, legt de verbindingen
Kosten/capaciteit.	Geen kosten. Onderzoeken of er een capaciteitsprobleem is.
Risico/succes	
Tijdsplan	2011
Maatschappelijk effect	Beeldvorming t.a.v. ouderen in instelling verandert/wordt bijgesteld; ouderen voelen zich meer betrokken bij wat er zich buiten afspeelt, minder gehospitaliseerd.

4.3. Aspecten van de uitvoering van het beleid

Het voorstel is om een stuurgroep in het leven te roepen bestaande uit vertegenwoordigers van professionele en vrijwilligersorganisaties, ouderen zelf en wellicht een of meer raadsleden. De exacte omvang en samenstelling van de stuurgroep, de frequentie van overleg en de rol van de Seniorenraad zullen bepaald worden tijdens de vervolgbijeenkomst van de huidige werkgroep die zo spoedig mogelijk zal plaatsvinden nadat het ouderenbeleid is vastgesteld. De wethouder met ouderenzaken in de portefeuille zal de voorzitter zijn van deze stuurgroep.

We stellen voor dat de stuurgroep 3 maal per jaar bij elkaar komt. De stuurgroep heeft de volgende onderwerpen op de agenda staan:

1. Voortgang van de uitvoering
2. Prioriteitstelling van activiteiten
3. Financieel plan voor uitvoering
4. Communicatie met oudere inwoners/professionals/vrijwilligers over het beleid
5. Effectmeting/evaluatie

Uitvoeringscapaciteit

De voortgang van de uitvoering van de benoemde activiteiten hangt af van de toegewezen middelen en de beschikbare ambtelijke capaciteit, de capaciteit van hulpverleners en vrijwilligerscapaciteit binnen de gemeente Lopik. Voor elk onderdeel en bijbehorende activiteiten zal er eerst een analyse van de beschikbare personele capaciteit worden gemaakt en de beschikbare middelen. Afhankelijk hiervan zullen er prioriteiten worden gesteld.

Aan het begin van elk jaar zal de stuurgroep de prioriteiten benoemen van het betreffende jaar en een uitvoeringsplan op jaarbasis formuleren.

De seniorenraad zal gevraagd worden om een of meer activiteiten, die opgenomen zijn in het ouderenbeleid, op jaarbasis te organiseren. Bijvoorbeeld de wooninformatieavond zou onder auspiciën van de seniorenraad georganiseerd kunnen worden.

Ambtelijke capaciteit

Voor het jaar 2010 heeft de beleidsambtenaar, die verantwoordelijk is voor het ouderenbeleid, op jaarbasis 30 uren beschikbaar voor de coördinatie van de uitvoering. Een deel van deze uren zal besteed moeten worden aan het opzetten en ondersteunen van de stuurgroep. Er blijven daardoor weinig ambtelijke uren over om de uitvoering van het ouderenbeleid daadwerkelijk te kunnen laten plaatsvinden. Het gaat om tijd voor interne coördinatie binnen de gemeentelijke organisatie en de coördinatie van externe activiteiten. Er

zullen extra uren nodig zijn om het ouderenbeleid te kunnen uitvoeren. We stellen voor dat er jaarlijks 30 extra uren aan capaciteit beschikbaar worden gemaakt.

Effecten van het beleid

Het ouderenbeleid van de gemeente Lopik streeft ernaar een bijdrage te leveren aan de volgende aspecten van het welzijn van ouderen:

1. verlichten van eenzaamheid onder ouderen
2. verhogen van de zelfredzaamheid van ouderen
3. verbetering van infrastructuur ten gunste van ouderen
4. grotere betrokkenheid van ouderen bij wonen/betere huisvesting aangepast aan ouderen
5. beter gebruik door ouderen van speciale voorzieningen
6. grotere tevredenheid over de situatie voor ouderen in de gemeente Lopik
7. grotere toegang van ouderen tot het Wmo-loket.
8. minder overbelasting van oudere mantelzorgers

Wil men een goede effectmeting doen dan is het belangrijk aan te geven op welke termijn welke effecten verwacht worden. Bijvoorbeeld de infrastructuur van de gemeente Lopik kan door een aantal acties snel aangepast worden aan de behoeften van ouderen. Of ouderen zelfredzamer geworden zijn door toedoen van een lokaal ouderenbeleid is een gecompliceerd vraagstuk. Het effect is pas op langere termijn zichtbaar en tegelijkertijd spelen er externe factoren mee die van invloed zijn. Het blijft moeilijk om aan te geven of een bepaald effect een direct gevolg is van een beleidsplan, van landelijke ontwikkelingen of van de individuele omstandigheden van ouderen.

Natuurlijk kunnen er pas effecten worden verwacht wanneer er gedurende een bepaalde periode daadwerkelijk activiteiten hebben plaatsgevonden.

Ondanks de beperkingen van effectmetingen bevelen we niettemin aan om ernaar te streven om op de volgende manieren na te gaan wat de effecten zijn van het ouderenbeleid:

- 1) aansluiten bij onderzoeken die worden gehouden onder ouderen of inwoners.
- 2) gesprekken/overleg met professionele hulpverleners, bewonersraden, vrijwilligers, vertegenwoordigers van ouderen, Wmo-raad en Seniorenraad.
- 3) registreren en analyseren van gegevens die verzameld worden door de gemeente, de seniorenraad; via de 60-pluskrant.
- 4) direct overleg met ouderen.

De stuurgroep zal in jaar 1 een plan van monitoring en in jaar 3 een plan voor effectmeting/evaluatie ontwikkelen.

5. Doelstellingen, beleidsprioriteiten en activiteiten: een overzicht

ALGEMENE DOELSTELLING

Bevorderen van een optimaal niveau van welzijn, gezondheid en kwaliteit van leven van ouderen in de gemeente Lopik.

SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN, BELEIDSPRIORITEITEN EN ACTIVITEITEN

1 TOEGANG VOORZIENINGEN VERGROTEN	2 WOONSITUATIE VERBETEREN	3 ZORG/ ONDERSTEUNING BEVORDEREN	4 PARTICIPATIE BEVORDEREN	5 BETROKKENHEID BIJ (BELEIDS) ONTWIKKELINGEN
<p>1.1 <u>BETERE INFORMATIE VOORZIENING.</u></p> <p>ACTIVITEITEN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Brief inwoners 65 jaar. 2 Informatie 60 plus krant. 3 Gemeentegids. 4 Info over voorzieningen in Wmo-loket. 5 Aanpassen gemeentelijke website. 6 Informatie/ adviestaak voor mogelijke ouderenadviseur. 7 Informatie door gemeente- ambtenaren op bijeenkomsten seniorenraad e.d. 	<p>2.1 <u>INFORMATIE/BETROKKE N-HEID VAN OUDEREN M.B.T. WONEN.</u></p> <p>ACTIVITEITEN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Ondersteunen van innovatieve woonvormen. 2 Betrokkenheid bij woonbestemmingsplannen 3 Voorlichting over woonmogelijkheden. 4 Ontmoetingsavond met SRL, SSL, WBV over ouderen en wonen in de kernen, jaarlijks in één van de kernen. 	<p>3.1 <u>ONDERSTEUNING OUDERE MANTELZORGERS.</u></p> <p>ACTIVITEITEN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Verder uitwerken van beleid 'respijtzorg'. 2 Meer ondersteuning oudere mantelzorgers (oudere) mantelzorgers zien te bereiken. 3 Intensiveren voorlichting over mantelzorgwoningen. 	<p>4.1 <u>AANPAK EENZAAMHEID.</u></p> <p>ACTIVITEITEN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Continueren van eenzaamheidsproject. 2 Oriëntatie zomeractiviteiten voor ouderen. 3 Ondersteunen van vrijwilligers die eenzame ouderen bezoeken. 	<p>Geen prioriteiten geformuleerd.</p> <p>Regelmatig peilen of ouderen voldoende betrokken worden bij beleid en ontwikkelingen.</p>
<p>1.2 <u>ONDERZOEKEN OF WMO-LOKET TOEGANKELIJK GENOEG IS VOOR OUDEREN.</u></p> <p>ACTIVITEITEN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Onderzoek. 	<p>2.2 <u>BETERE INFRASTRUCTUUR VOOR OUDEREN IN DE GEMEENTE.</u></p> <p>ACTIVITEITEN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 1x per jaar de Schouw. 2 Meer bekendheid aan meldpunt woonomgeving. 		<p>4.2 <u>OUDEREN IN ZORG-INSTELLINGEN: CONTACTEN.</u></p> <p>ACTIVITEITEN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Steunbureau Schutse (gerealiseerd). 2 Ondersteunen informatiebehoefte van bewoners. 	

6. Activiteitskosten van het ouderenbeleid periode 2010-2013

2010	2011	2012	2013
Ontmoetingsavond wonen en ouderen € 200,-	Ontmoetingsavond wonen en ouderen € 200,-	Ontmoetingsavond wonen en ouderen € 200,-	Ontmoetingsavond wonen en ouderen € 200,-
	Project: € 3.000,-.	Project € 3.000,-	Project:€ 3.000,-
Totaal: € 200,-	Totaal: € 3.200, -	Totaal: € 3.200,-	Totaal: € 3.200,-

De kosten van de ontmoetingsavond (€ 200,-) over wonen en ouderen bestaan uit kosten voor thee/koffie/zaalhuur. Er wordt voorgesteld om jaarlijks een projectkrediet van € 3.000,- beschikbaar te stellen voor speciale activiteiten voor ouderen. Hiervoor doet de stuurgroep jaarlijks een voorstel.

7. Beslispunten

1. *De raad stelt de 7 beleidsprioriteiten van het lokaal ouderenbeleid vast.*
2. *De raad stelt voor 2010 een bedrag van € 200,- ter beschikking voor de ontmoetingsavond wonen en ouderen.*
3. *De raad stelt voor 2011, 2012 en 2013 middelen ter beschikking voor in totaal € 3.200,-*
4. *De raad maakt jaarlijks 30 extra uren aan ambtelijke capaciteit beschikbaar, te beginnen vanaf 2011.*

Bijlagen

Bijlage 1

Kenmerken van de 7 beleidsprioriteiten van het ouderenbeleid

Beleidsprioriteit 1	Aanpak eenzaamheid ouderen voortzetten/uitbreiden
Relatie met doelstellingen	3 (participatie)
Relatie met visie gemeenteraad	Participatie
Knelpunten/probleem	Er is in gemeente Lopik veel eenzaamheid onder ouderen
Voor welke ouderen	Nadruk op ouderen vanaf 75 jaar, kwetsbare ouderen
Wat gebeurt er al	Eenzaamheidsproject SSL; lokale vrijwilligersorganisatie; de kerken

Beleidsprioriteit 2	Wonen en ouderen: aansluiten nieuwe ontwikkelingen
Relatie met doelstellingen	2 (woonsituatie ouderen)
Relatie met visie gemeenteraad	Zelfredzaamheid/zelfstandigheid
Knelpunten/probleem	De groep ouderen wordt steeds groter, er zijn niet voldoende seniorenwoningen
Voor welke ouderen	Ouderen die zelfstandig wonen
Wat gebeurt er al	Plannen voor groepswonen ouderen en voor woongroepen van oa. demente ouderen

Beleidsprioriteit 3	Ondersteuning oudere mantelzorgers
Relatie met doelstellingen	3 (zorg en ondersteuning)
Relatie met visie gemeenteraad	Zelfredzaamheid
Knelpunten/probleem	Relatief veel oudere mantelzorgers in gemeente Lopik, vaak overbelast
Voor welke ouderen	Beide leeftijdsgroepen/kwetsbaar
Wat gebeurt er al	Lotgenotengroep mantelzorgproject

Beleidsprioriteit 4	Betere infrastructuur ouderen
Relatie met doelstellingen	2 (situatie wijk)
Relatie met visie gemeenteraad	Zelfredzaamheid
Knelpunten/probleem	Straten en stoepen soms mankementen waardoor kans dat ouderen vallen reëel is. Het gemeentelijke meldpunt woonomgeving is onvoldoende bekend.
Voor welke ouderen	Alle ouderen
Wat gebeurt er al	Geen systematische aanpak, af en toe meldingen naar de gemeente

Beleidsprioriteit 5	Informatie gemeentelijke voorzieningen voor ouderen
Relatie met doelstellingen	1 (toegang)
Relatie met visie gemeenteraad	Zelfredzaamheid
Knelpunten	Ouderen te weinig informatie
Welke ouderen	Alle ouderen
Wat gebeurt er al	Te weinig en versnipperde voorlichting

Beleidsprioriteit 6	Wmo-loket toegankelijker voor ouderen
Relatie met doelstellingen	1 (toegang)
Relatie met visie gemeenteraad	Zelfredzaamheid
Knelpunten/probleem	Weten ouderen de weg te vinden, maken ze gebruik van de Wmo ?
Voor welke ouderen	Alle ouderen
Wat gebeurt er al	Wmo-loket in Lopik goed bereikbaar, telefonisch contact is mogelijk; medewerkster heeft bijzondere aandacht voor ouderen

Beleidsprioriteit 7	Integratie van ouderen in zorginstelling
Relatie met doelstellingen	4 (participatie)
Relatie met visie gemeenteraad	Participatie
Knelpunten/probleem	Ouderen weinig in contact met de buitenwereld
Voor welke ouderen	Ouderen in instelling
Wat gebeurt er al	Versnipperde activiteiten

Bijlage 2

Activiteiten 2011.

Dit vereist aanpassing afhankelijk van voortgang van vaststelling beleid door de gemeenteraad en de beschikbare middelen en uren ambtenaar en vrijwilligers.

2011

- Organiseren van een schouw/verbeteren infrastructuur
- Ontmoetingsavond over wonen en ouderen
- Uitvoeren van plan ter verbetering van Wmo-loket
- Uitvoeren van plan voor verbetering gemeentevoorlichting
- Nieuwe mantelzorgactiviteiten uitvoeren
- Review van eenzaamheidsactiviteiten en plan
- Uitvoering van zomeractiviteiten voor ouderen
- Informatieverschaffing op startbijeenkomsten
- Brief voor iedereen die 65 jaar wordt
- Twee maal per jaar overleg gemeente en organisaties over voortgang

Bijlage 3

Literatuurlijst

GGD-Midden Nederland onderzoek.

Lokale resultaten 'Senioren in beeld'. Gemeente Lopik. 2006.

Kadernota voor de Programma Begroting 2008.

Gemeente Lopik.

Nota Volkshuisvesting Montfoort en Lopik 2006-2010.

Visie, beleid, doelstellingen en maatregelen voor de volkshuisvesting in de gemeenten Montfoort en Lopik. Februari 2006.

Ouderenbeleid in het perspectief van de vergrijzing.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. 2005, geactualiseerd in 2007.

Preventief huisbezoek.

Rapportage projectperiode 2002-2005. SSL. Lopik. 2006.

Startnotitie Ouderenbeleid.

Gemeente Lopik. 2008.

Situatieanalyse van ouderen in de gemeente Lopik.

Gemeente Lopik. 2009.

De Woningmarkt in Montfoort en Lopik 2005-2009.

Woningbehoeftenonderzoek gemeente Montfoort en gemeente Lopik. Januari 2005.

Wonen, Welzijn en Zorg.

'Wel Thuis'. 2007.

Bijlage 4

Vragenlijst interviews met ouderen gemeente Lopik

Beschrijf de situatie van de oudere. Gezinssamenstelling, woonsituatie, leeftijd, man/vrouw, hoe lang al woonachtig (uit ander dorp) ?

Recente belangrijke gebeurtenis die van invloed is op leefsituatie ?

Hoe is het om als (jonge) oudere te leven in deze gemeente, in dit gebied ?

Wat vindt u goed en prettig/tevreden ?

Is er iets wat u mist ?

Hoe is het in vergelijking met vroeger, wat is er anders/beter/slechter
Relateer aan eigen situatie/gemeenschap. Hoe kijkt u aan tegen deze ontwikkelingen ?

Als u echt oud wordt, hoe ziet u dan uw eigen woonsituatie ? (wens om te verhuizen)
Wat hebben ouderen nodig als ze oud zijn, wat betref huisvesting ?

Wat vindt u goed geregeld in uw eigen situatie, in de gemeente ?

Wat mist u in uw eigen situatie, in de gemeente ?

Kent u de SeniorenRaad ? Hoe vindt u dit initiatief ? Wat zou SRL volgens u moeten doen ?

Bent u lid van een club, gaat u wel eens naar gezelligheidsactiviteiten ? Welke ?

Mobiliteit: gaat u wel eens ergens naar toe ? waar naar toe, hoe vervoert u zich dan ?
Wat zijn uw ideeën over de vervoersmogelijkheden in de gemeente ?
Wat is er goed en wat kan er beter ?

Kent u het Wmo-loket, hoe, wel eens geweest, voor wat ?

Wmo-platform ?

Heeft u de SSL 60-pluskrant ? wat vindt u ervan, leest u de krant ?

Bijlage 5

Enquêteformulier informanten situatieanalyse

1. Kracht(en) van de ouderen in Lopik/bijdrage aan de samenleving
Noem er zo mogelijk 3 tot 5, liefst zo concreet mogelijk

2. Behoeften/problemen van ouderen in Lopik
Noem er 3 tot 5, liefst zo concreet mogelijk

3. Wat maakt de positie van ouderen in Lopik (eventueel)anders dan elders

4. Wat heeft men in Lopik nodig om deze problemen/behoeften aan te pakken
(Zo realistisch mogelijk)

Bijlage 6

Suggesties voor beleidsacties

Uit gesprekken met informanten en ouderen kwamen de volgende suggesties naar voren om de situatie van ouderen in de gemeente Lopik te verbeteren. Een aantal ervan zijn verwerkt in de geselecteerde beleidsprioriteiten.

Ouderen die zelfstandig wonen

Aandachtspunten in lokaal beleid voor ouderen die thuis wonen (volgens inventarisatie):

1. Huisvesting

- Aangepaste woningen senioren, ook in kleine kernen.
- Groepswonen; ruimere seniorenwoningen.
- meer mogelijkheden voor starters zodat kinderen in buurt van ouderen kunnen blijven wonen.

2. Vervoer

- Uitbreiding openbaar vervoer, met aandacht voor de kleine kernen.
- Meer kenbaarheid geven aan de reeds bestaande vervoersmogelijkheden voor ouderen.
- Regiotaxi: zorg dat deze beter functioneert. Voor mensen zonder Wmo-pasje: maak de regiotaxi goedkoper eventueel tot aan de bushalte.

3. Informatie

- Informatiebijeenkomsten voor ouderen. Voorlichting over aanvullende financiële mogelijkheden voor AOW-gat. Bijzondere bijstand.
- 60- Plus krant: zorg ervoor dat iedere oudere in Lopik de 60-Pluskrant ontvangt.
- De gemeente zou adressen van iedereen die 65 jaar wordt moeten doorgeven.*
Op de gemeentepagina ouderen attenderen op het bestaan van het blad en hoe men zich moet aanmelden.

4. Voorzieningen

- Boodschappendienst voor ouderen.

5. Persoonlijke benadering ouderen/ouderenadviseur

6. Infrastructuur

- Bevorderen van de vrije doorgang op de trottoirs door attent te zijn bij het plaatsen van borden etc. en het parkeren van auto's en het plaatsen van containers op de trottoirs aan te pakken. Ook bij het haaks parkeren van (bestel) auto's voorzieningen maken dat auto's niet te ver met de achterkant en met trekhaak op het trottoir komen.

7. Ruimte voor ouderen om samen te komen (geldt voor Lopik-dorp)

8. Eenzaamheid ouderen

- Inzicht verwerven in de omvang van de groep ouderen die het op prijs stelt benaderd te worden voor bezoeken/activiteiten. Maar ook, hoe groot is de groep die hier geen prijs opstelt en hoe ga je om met deze groep? **

9. Actieve rol van de seniorenraad in belangenbehartiging voor ouderen

10. Gezondheidscentrum voor ouderen

Toelichting:

- * *vanwege de privacywet niet uitvoerbaar. (Informatie)*
- ** *Over eenzaamheidsproblematiek ouderen in Lopik is inmiddels veel bekend.*

Ouderen in een instelling/zorgcentrum

Wat zijn de mogelijke aandachtspunten in lokaal ouderenbeleid voor de groep ouderen in zorginstelling ?

- Integratie van ouderen die wonen in een zorgcentrum, in de gemeenschap handhaven en versterken. Het is belangrijk dat bewoners contacten onderhouden met leeftijdgenoten die thuis wonen. Dit zou je kunnen bereiken door meer activiteiten voor ouderen en anderen te organiseren in het zorgcentrum zelf. Dit gebeurt al op kleine schaal, maar het zou versterkt moeten worden.
- Bevorder de toegang tot de tijdelijke bibliotheek in Lopik-dorp.
- Breng kunst en cultuur naar ouderen in het zorgcentrum toe.
- Informatie over en hulp bij het invullen van papieren en financiële documenten.

Allochtone ouderen

- Mogelijke aandachtspunten in lokaal ouderenbeleid voor ouderen die in het buitenland zijn geboren, afkomstig uit niet-westerse landen:
- Ondersteuning oudere mantelzorgers; betrek allochtone mantelzorgers expliciet bij de mantelzorgactiviteiten die worden georganiseerd door SSL.
- Verbeteren van informatie over welzijns-/zorg-/financiële voorzieningen voor ouderen.
- Activiteiten op het gebied van meer bewegen voor allochtone vrouwen.

Bijlage 7

Notulen van twee werkoverleggen

Overleg Ouderenbeleid gemeente Lopik Bijeenkomst op donderdag 5 februari 2009.

Aanwezig: Annette Noten, voorzitter (beleidsmedewerker gemeente Lopik)
Tineke Loogman (Wmo-platform)
Aleid Lammers (Gereformeerde kerk)
Dick Gmelig Meijling (Seniorenraad)
Ilse Nederend (Stg Samenlevingsopbouw Lopikerwaard/ SSL)
Els de Vries (zorgmanager de Schutse)
Cock Vink (Ouderencomité Jaarsveld)
Alie van Schaaik (Ouderencomité Jaarsveld)
Arendje Vriezema (Vrouwenraad)
Petra Streef (Algemeen Maatschappelijk Werk/ AMW)
Marian Klomp, notulist (secretaresse gemeente Lopik)

Afwezig: Alie de Bruin (Hervormde kerk)
(m.b.v.v.) Carla Overbeek (Wmo-platform)
Ellen Reerds (Algemeen Maatschappelijk Werk/ AMW)

1. Opening

Annette opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Ze bedankt iedereen voor de steun en input om een begin te kunnen maken met het lokaal ouderenbeleid. Alle aanwezigen stellen kort zich voor tijdens het voorstelrondje. Ilse Nederend geeft aan dat zij uitsluitend aanwezig is vanuit SSL en niet als gemeenteraadslid.

Annette vertelt in het kort wat er vooraf is gegaan aan het maken van de conceptnota 'lokaal ouderenbeleid'. Het is de bedoeling om 3x, maandelijks, bij elkaar te komen. Vervolgens maakt Annette het beleidsplan welke intern zal worden besproken. Na accoord door het college en goedkeuring door de Raad kan er uitvoering aan het beleid worden gegeven.

Annette geeft aan dat het toegezonden document een 'werkdocument' betreft en nog niet verspreid mag worden!

2. Reactie op de nota

Tekstuele aanpassingen:

'kernen van Lopik' i.p.v. 'kerndorp', 'Groepswonen voor ouderen' i.p.v. 'van ouderen', 'gerontologisering' betekent 'vergrijzing/veroudering van de samenleving', Piet Daalhof per 1-8-08 uit dienst, Axion = AxionContinu, Valentijnsdag valt niet onder de activiteiten van het ouderencomité Jaarsveld,

- Blz 2, 5e alinea: het Rode Kruis en de Zonnebloem worden hier niet genoemd terwijl deze organisaties specifiek activiteiten ondernemen voor ouderen.
- Blz 10, 3e alinea: de genoemde percentages geven een verkeerd beeld. Het betreft hier een percentage van de totale bevolking.

- Blz 11, 2 alinea: Annette vraagt na wat onder gezicht- en gehoorbeperkingen valt; waarschijnlijk alleen de extra beperking boven op de 'standaard' beperking.
- Blz 32, 4 alinea: het aantal signaleringen 'meldpunt vrijwillige thuishulp' is laag doordat veel inwoners zelf contact leggen met organisaties en niet via SSL. Opgemerkt wordt dat SSL, in het kader van project 'Eenzaamheid ouderen' inventariseert waar de 'gaten' zitten in organisaties qua hulpverlening met de bedoeling aanvulling te realiseren.
- Blz 33, 7e alinea, bestuur ouderencomité Jaarsveld; opgemerkt wordt dat het moeilijk is bestuursleden te vinden. Annette verwijst naar de vrijwilligersnota, welke volgende maand in de Raad wordt behandeld. Misschien dat daar aanknopingspunten in staan waarmee het probleem opgelost kan worden. Annette gaat het probleem expliciet in de nota ouderenbeleid vermelden.
- Annette merkt op dat de beleidssuggesties in de definitieve versie van de nota eruit gehaald worden.
- Opgemerkt wordt dat een grote groep ouderen heel tevreden is met hun AOW of pensioen, zonder toeslagen. Niet alle ouderen zijn ook op de hoogte van de bestaande regelingen! En als ze wel op de hoogte zijn maken ze er geen gebruik van i.v.m. eventuele schaamte. Ook het bestaan van stille armoede wordt genoemd.
- Arendje Vriezema maakt de aanwezigen attent op het, door de vrouwenraad georganiseerde project 'Gemeentewijzer'. Annette geeft aan meer te willen weten over het project en neemt het initiatief op in de ouderennota. N.a.v. dit project wordt opgemerkt het Wmo-loket zo laagdrempelig mogelijk te maken. Annette neemt deze opmerking op als aanbeveling in de ouderennota.
- Voor de volgende keer komt de groep 'kwetsbare ouderen' op de agenda. Hieronder vallen o.a. de vluchtelingen en de allochtone ouderen (wel op anticiperen omdat hier een cultuurverschuiving plaats gaat vinden).
Opmerking: er is moeilijk contact te krijgen is met 'Mashid Anour'. Misschien dat de gemeente hier enige druk kan uitoefenen? Annette neemt het mee.
Opmerking: Oppassen geen vraag te creëren! Als mensen geen hulp willen, dan zo laten, ook al heb je er recht op!
- Blz 35, 2^e alinea; Dick vraagt zich af wat er wordt verwacht van de Seniorenraad op het gebied van lobby- en belangenbehartiging? Dick merkt hierbij op dat de Seniorenraad pas een jaar bestaat!. Annette geeft aan dat dit nog verder uitgewerkt en besproken gaat worden.
- Blz 41. Annette merkt op dat de aandachtspunten, zoals hier genoemd, geen beleid is, maar dit is destijds zo genoemd. Het idee wordt geopperd om in de kernen waar geen vervoer is, de regiotaxi te laten rijden. De taxikosten zijn voor mensen zonder beperking hoger dan voor mensen met beperking maar nog altijd lager dan kosten openbaar vervoer. Voorgesteld wordt om specifieke aandachtspunten in een werkgroep uit te werken. Hierin wordt ook het verzoek meegenomen om de vrijwilligers in beeld te krijgen welke de mensen zonder beperking zouden kunnen vervoeren.

Pauze. Aleid Lammers verlaat de vergadering.

3. Doelstellingen (blz. 3 nota)

De tekst van de algemene doelstelling wordt door Annette aangepast. Afgesproken wordt, voor het hebben van een startmoment, in 2010 een tevredenheidonderzoek aan te gaan. Annette denkt na over de aanpak.

De tekst van de specifieke doelstellingen wordt door Annette aangepast en besproken in het volgende overleg. N.a.v. de eerste doelstelling wordt de suggestie gedaan om als gemeente Lopik aan te haken bij het Innovatieplatform van de gemeente IJsselstein m.b.t. het contact van burgers met organisaties d.m.v. een webcam.

4. Doelgroepen (blz. 3 nota)

De tekst bij 'woonsituatie (2)' en 'afkomst (4)' wordt door Annette aangepast. Annette maakt een plan m.b.t. beleidskeuzes en legt deze volgend overleg voor. (zie bijlage 2)

Els vraagt aandacht voor taboes. Genoemd wordt homosexualiteit onder ouderen maar ook 'geweld onder ouderen', 'armoede' en 'alzheimer'. Annette neemt deze aandachtspunten op in de ouderennota.

5. Consultatieproces

Annette legt uit hoe het ontwikkelingsproces van het ouderenbeleid eruit ziet. Er volgen nog twee bijeenkomsten. Op basis van de discussies en reacties zal er een concept ouderenbeleid worden geformuleerd. Dit wordt voorgelegd aan een hele reeks organisaties voor commentaar. Er wordt aan gedacht om een publieksbijeenkomst te organiseren. Hierover is nog geen besluit genomen. Rond de zomer zal het concept ouderenbeleid worden ingediend bij het college.

6. Volgende bijeenkomst

De volgende bijeenkomst is op dinsdagavond 17 maart 2009 om 19:30 uur in het gemeentehuis in Lopik. Annette nodigt hiervoor ook raadsleden uit (één per partij). Arendje Vriezema en Alie van Schaaik geven aan niet aanwezig te kunnen zijn. Dick Gmelig Meijling, Els de Vries, Ilse Nederend en Petra Streef geven aan wel aanwezig te zijn. Tineke Loogman en Cock Vink onthouden zich van commentaar. Aleid Lammers had de vergadering tijdens de pauze verlaten.

7. Sluiting.

Annette sluit de vergadering en bedankt alle aanwezigen voor hun inbreng.

MKL/ 09-02-09

Overleg Ouderenbeleid gemeente Lopik Bijeenkomst op dinsdag 17 maart 2009

Aanwezig: Annette Noten, voorzitter (beleidsmedewerker gemeente Lopik)
Jan Kooijman (wethouder gemeente Lopik)
Tineke Loogman (Wmo-platform)
Aleid Lammers (Wmo/Gereformeerde kerk)
Dick Gmelig Meijling (Seniorenraad)
Ilse Nederend (Stg Samenlevingsopbouw Lopikerwaard/ SSL)
Els de Vries (zorgmanager de Schutse)
Cock Vink (Ouderencomité Jaarsveld)
Ellen Reerds (Algemeen Maatschappelijk Werk/ AMW)
Jan Willem Benschop (fractievoorzitter SGP)
Fien Oosterom (gemeenteraadslid PvdA)
Hero Buerman (gemeenteraadslid CDA)
Rida Broekhuizen (gemeenteraadslid CDA)
Ina de Korte (gemeenteraadslid CU)
Marian Klomp, notulist (secretaresse gemeente Lopik)

Afwezig: Alie de Bruin (Hervormde kerk)
Alie van Schaaik (Ouderencomité Jaarsveld)
Arendje Vriezema (Vrouwenraad)
Carla Overbeek (Wmo-platform)
Petra Streef (Algemeen Maatschappelijk Werk/ AMW)

---

1. Opening

Jan Kooijman opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Hij geeft het woord aan Annette Noten.

Annette heet ook iedereen van harte welkom en geeft iedereen de mogelijkheid zich even voor te stellen.

2. Wat eraan vooraf ging

Annette vertelt hoe het lokaal ouderenbeleid tot stand is gekomen en dat het ouderenbeleid dat nu wordt ontwikkeld zal uitmonden in een aantal beleidslijnen. Het beleid zal aangeven wie binnen de categorie 'ouderen' de doelgroepen zijn, wat de doelstellingen zijn en hoe deze bereikt kunnen worden.

Vragen tot zover:

- Tineke L. heeft een opmerking over de meegestuurde notulen 'overleg ouderenbeleid' van 5 februari 2009. Op blz 2, 7^e aandachtspunt staat verkeerde informatie m.b.t. de vervoerskosten. Annette kijkt het na.
- Els de V. merkt op dat het geen Axion-Continue is maar AxionContinu.
- Dick G.M. merkt op dat het geen 'Groepswonen is 'voor Ouderen' maar 'van Ouderen'.

Annette geeft aan dat de notulen van 5 februari 2009 verder buiten beschouwing worden gelaten.

3. Doelstellingen/ doelgroepen (als bijlage 1 met agenda meegestuurd)

Annette neemt de doelgroepen van het lokaal ouderenbeleid door.

N.a.v. een opmerking van Rida B. over de allochtone ouderen wordt afgesproken, de dochters van deze allochtone ouderen te benaderen (via het ROC) om de eventuele behoeften van deze groep ouderen duidelijk te krijgen. Niet duidelijk is of er wel behoefte is. Aangegeven wordt dat Mashid Anour wel wil meewerken, maar hier is moeilijk contact mee te leggen.

Door Dick GM. wordt opgemerkt dat hij bij de 'voorzieningen' ook de 'winkelvoorzieningen' in gedachten heeft. Annette geeft aan dat de winkelvoorzieningen niet naar voren zijn gekomen tijdens de interviews/discussies. Jan Kooijman merkt op dat deze voorziening in het toekomstige winkelaanbod te vinden is.

Door Ina K. , Tineke L. en Rida B. wordt opgemerkt dat de startleeftijd van 60 jaar voor de categorie 60-75 jaar, erg jong is! Veel ouderen van 60 jaar hebben (nog) geen zorg nodig. Annette geeft aan dat hier door de werkgroep bewust voor gekozen is. Deze groep heeft immers nog veel te bieden aan de samenleving.

Tekstuele aanpassing bij (4) afkomst: Op dit moment is er ~~geen~~ niet voldoende zicht op de behoeften van deze ouderen en noch aan de gewenste ondersteuning.

Hoe de procesontwikkelingen verder gevolgd kunnen worden, moet nog worden uitgewerkt.

4. Keuze beleidsprioriteiten (als bijlage 2 met agenda meegestuurd)

Annette heeft voor het overleg 13 beleidspunten op sheets gezet en op de wand gehangen. Aan de aanwezigen wordt verzocht, d.m.v. (10) stickertjes aan te geven welke beleidspunten de meeste aandacht behoeven --> hoe meer stickers, hoe meer aandacht nodig.

Op de vraag van Annette of er nog onderwerpen missen, wordt ontkennend gereageerd.

	Onderwerp (op volgorde van aandacht)	Stickers
1	Voorzetten aanpak eenzaamheid ouderen*	28
2	Aansluiten bij nieuwe ontwikkelingen/pilot projecten wonen en ouderen: domotica, veiligheid in huis (woningen levensloop bestendig maken)	15
3	Meer aandacht voor oudere mantelzorgers	14
4	Verbeteren infrastructuur, vrije doorgang trottoirs e.d.	14
5	Ouderenadviseur in gemeente Lopik	13
6	Informatie over gemeentelijke voorzieningen voor ouderen	12
7	Ouderen in een zorginstelling; integratie bevorderen in de omgeving/ gemeenschap	13
8	Wmo-loket toegankelijker maken voor ouderen	10
9	Vervoer voor ouderen in Willige Langerak, Jaarsveld, Lekdijk	9
10	Bestuursleden ouderenorganisaties	9
11	Meer bewegen voor ouderenactiviteiten	7
12	Tevredenheidsonderzoeken	5
13	Grotere bekendheid/ slagvaardigheid van organisaties die de belangen van ouderen vertegenwoordigen (seniorenraad, Wmo-platform)	1
	15 aanwezigen	150

* Onderwerp is voorafgaand aan het overleg, door Annette toegevoegd.

** Jaarsveld en Lekdijk worden toegevoegd n.a.v. opmerking Tineke L. en Rida B.

5. Beleidsprioriteiten verder uitwerken

Nadat de stickers geplakt zijn worden de eerste 8 onderwerpen/speerpunten (behalve 'eenzaamheid ouderen') uitgewerkt door 4 werkgroepjes. Elk werkgroepje werkt 2 speerpunten uit aan de hand van vragen welke door Annette zijn opgesteld. Het onderwerp 'wonen en ouderen' wordt dubbel uitgewerkt. Voor het onderwerp 'eenzaamheid ouderen' had Annette nog geen vragen opgesteld. Dit wordt op een later moment gedaan.

Jan concludeert dat de meeste aandacht uitgaat naar zelfredzaamheid: de 'toegang van de voorzieningen', 'de woonsituatie van ouderen' en 'participatie'. De minste aandacht gaat uit naar 'betrokkenheid' van ouderen bij beleid.

6. Hoe nu verder

Jan K. merkt op dat er nu 8 speerpunten/beleidsthema's benoemd zijn en 7 uitgewerkt. De andere 5 onderwerpen blijven in beeld en worden later meegenomen.

Ilse N. merkt op het wel van belang te vinden hoe de zwaarte per beleidsthema is toegekend met betrekking tot het toekennen van middelen straks in de raad.

De resultaten van de 4 werkgroepjes (7 onderwerpen) worden door Annette verder uitgewerkt. Over 1,5 maand wil Annette nogmaals met werkgroepjes bij elkaar komen om haar uitwerking van de beleidsthema's te bespreken en te komen tot een advies.

Rond de zomer hoopt Annette de beleidsnota voor reactie voor te leggen aan diverse organisaties: persoonlijk of middels een publieks bijeenkomst. Annette bekijkt of een publieks bijeenkomst haalbaar is. Vervolgens zal in september 2009 de beleidsnota aan het college en de raad worden voorgelegd.

Hero B. merkt op de inbreng van de huisartsen te missen. Annette geeft aan dat er wel een huisarts is geïnterviewd, maar dat ze keuzes heeft moeten maken. Voorgesteld wordt enkele huisartsen in ruste uit te nodigen voor de werkgroepjes. Annette vindt het een goed voorstel en neemt het mee in haar voorbereiding voor de volgende bijeenkomst.

Annette geeft aan dat aanwezigen met vragen en/of ideeën altijd bij haar terecht kunnen. Zij houdt de aanwezigen van de ontwikkelingen op de hoogte.

7. Sluiting

Annette en Jan bedanken iedereen voor zijn/haar komst en inbreng.

Bijlage 8

Namen van informanten

De Schutse Lopik

Mw. Els de Vries, zorgmanager

Gemeente Lopik

Mw. Alie van der Plas, beleidsmedewerker

Dhr. Piet Daalhof, beleidsmedewerker tot 1 augustus 2008

Gereformeerde kerk

Mw. Aleid Lammers

Hervormde Kerk

Mw. Alie de Bruin

Huisarts Lopik

Dr. Martijn Oosterveen

Ouderencomite Jaarsveld

Mw. Cock Vink, penningmeester

Alie van Schaaik, lid van het bestuur

PCI Lopik/Cabauw en Polsbroek

Mw. Carla Overbeek

SeniorenRaad

Dhr. Dick Gmelig Meijling, penningmeester

55 plus Soos. Lopikerkapel

Dhr. G. Markies(voorzitter) en mw. Coby Verhoeven

SSL

Mw. Babette Romijn en mw. Ilse Nederend

Vrouwenraad

Mw. Arendje Vriezema, voorzitter

Wmo-raad

Mw. Tineke Loogman

Telefonische interviews

Buurtbus. Dhr. Jean Coulier

Cursusproject Benschop

Rode Kruis Benschop. Mw. Groenenwegen

Zonnebloem

Bijlage 9

Reactie van de Seniorenraad en de Wmo-raad op het concept-ouderenbeleid.